1925

v čís. 11. přistavěl Škrička Karel, domkař chlév v Benátkách

" 16 " Nikodem Fridolin, " domek, jenž mu spadl 26/II. 25.

" " Hýbner Štěpán, " chlév, ve Stádle

Přístaveb a adaptací bylo 4 v Mor. Ostrově, 1 v Benátkách a 1 ve Stádle.

v čís. 8 nadstavěl Veselský Jan, rolník, chlév a stáje a novou střechu

" 37 " Kráčmar Ladislav, hostinský " " "

" 37 odboural " " " 1 stodolu a mlat

" 71 přistavěla Dvorská Veronika, domkařka, kuchyň

" 14 *) adaptovala Seifertová Terezie, výměnkářka, stáje na obytné místnosti v Benátkách

" 1 " Vyhnánek Karel, hostinec ve Stádle

Práce tyto prováděli 3 stavitelé a to Lang Štěpán, red. mist. ve Štěpánově, Kryl, red. mist. ve Štěpánově a Helm, stavitel ve Šumberku.

Počasí v zimě.

Stavbám přálo z počátku pěkné počasí, takže již 10/I. 25 bylo možno započíti. Vůbec zima letos byla velmi mírná, ba žádná, vždyť teplota klesla nejvíce na -7°C. Ta byla v březnu, kdy už hlásilo se plné jaro, nastaly 10/III. mrazy, které přerušily všechnu práci (od 10/I. se už ve střední a jižní Moravě plně jelo) a dosáhly vrcholu 17/III. - 10°C. Ustaly až 22/III. 25. Na to se počasí ustálilo.

Finanční komise.

S novým obecním zastupitelstvem nastoupila i nová finanční komise obecní. Obecní zastupitelstvo zvolilo ve schůzi 6. července 1924 polovinu členů - 3 a to:

1. Kráčmara Karla, rolníka v Mor. Ostrově č. 42.
2. Neplecha Adolfa, " " " č. 23
3. Frybu Františka, tesaře " " č. 14

a moravský zemský výbor jmenoval na návrh volebních stran druhou polovinu členů - rovněž 3 a to:

4. Nikodema Fridolina, domkaře v Benátkách č. 16.
5. Stejskala Mikuláše, rolníka ve Stádle č. 4.
6. Dvorského Josefa, " " č. 16 ve Němci.

Ustavující schůze konala se 18. ledna 1925 v radnici a zvolila předsedou Frybu Františka a zapisovatelem Neplecha Adolfa.

---

*) čís. 14 v Benátkách obdrželo nové číslo 17 (číslo 14 jest ve dvoře Blažíčného Rudolfa č. 6 jako výměna) a nově odkoupené budovy Seifertové Terezie obdržely číslo 18. - Usnesení ve schůzi obec. zastupitelstva 29. listopadu 1926.

1925

Sýkora Josef

Soudně byl vyšetřován 19. ledna Sýkora Josef, nájemce rolnické usedlosti č. 2, který zanechal po sobě u velmi četných věřitelů i vlastníka usedlosti špatnou památku - značné dluhy a obci zanechal v širém okolí špatnou pověst. Mnozí těžce odpykali jeho bývalou přízeň.

Krádeže

23. ledna bylo spácháno několik pokusů krádeže v čís. 11, 27, 31, 32 a 33. Podezření padlo na některé čeledíny, ale nedokázalo se jim ničeho.

Hrnška v poli

Známá planá hrnška na díle Ulkošově (čís. 43) za humny stojící asi v polovině byla 11. února zkácena. Značení ač. po hrnšku asi přestane.

Účetní uzávěrky obecní

Účetní uzávěrky za rok 1924 pokladny

	obecní		chudinského fondu		bytového fondu		celkem	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Příjem	247.712	95	10.168	53	38.340	60	296.222	08
Vydání	228.791	64	10.122	74	36.291	73	275.206	11
Hotovost	18.921	31	45	79	2.048	87	21.015	97

V roce 1924 dosáhl obrat peněžní v obecní pokladně asi vrcholu. Obecním funkcionářům se před válkou o takovýchl obratech ani nezdálo. Svůj podíl na těchto číslicích má ovšem stavba silnice Břerce - Starnov, a splácení dluhů z válečných půjček a ze stavby silnice.

Masopust

Masopust letos byl dosti dlouhý (do 24/II) a na plesy bohatý, pořádalo se jich 5 - sokolský, hasičský, domovinářský a nerbytný „babský" s maškarami v Furove a Cabom Vár. Jednotný z Lužic ve Stádle. Závěry ze zábav vynesly pro obec 390·60 Kč.

Sázení jasanů

U mlýnského toku ve Stádle - v jeho konci, jenž jest majetkem obce, dala obce vysázeti 20. února Rudolfem Novákem ze Stádla 64 jasany.

Kalandr na Dědince.

Jako nutný doplněk silnice na Dědince byl pořízen obcí železný kalandr od mostu po výjezd do potoka nákladem 1046·60 Kč kovářem Wolfem Antonínem čís. 48. Na něm upevněna též návěstní tabule.

Trubeč na Dědině - zákaz

Obecní zastupitelstvo usneslo se ve schůzi 15. března 1925 takto: Vhledem vypouštění hnoje na náves usneseno, by toto bylo zakázáno. Usnesení toto nechť se v obci ohlásí bubnem a kdo by přece hnoj vypustil, nechť se mu obecním sluhou zajmou a dotyčný zaplatí pokutu pro

1925

první případ 50 haléřů za kus, pro druhý 2 Kč a pro další 5 Kč. Z pokuty nechť připadne polovice obecnímu sluhovi za zajímání těchto hus, zbytek pak chudinskému fondu." Zákaz se prováděl delší dobu, ale pro neporozumění občanů a pro útěky na obecního sluhu usnul. Ale cíle z větší části dosáhl, hus na pecnici ubylo. Pokuty se vybralo 2050 Kč. Polovinu pokuty obdrželi i jednotlivci, kteří husy zajmuli na škodě.

Poválečné poměry přinesly po dobách konjunktury téměř ve všech odvětvích tu spíše tam pozdější krisi. Zemědělství zasáhla v roce 1922 a 1923 a vyčerpala velmi mnohým veškeré úspory a kde jich nebylo, u těch začalo opět zadlužování. Kdo se nepřizpůsobil novým poměrům a hodnotnější měně, ten šel vstříc zkáze. Zhoršil krise zasáhla u nás půllan č. 38, jehož majitel nepřizpůsobil se a proto podlehl a s ním i půllan jako celek. Majitel byl zbaven částečně nezpůsobilosti i s manželkou pro marnotratnictví. Větší část pozemků se pronajala 1/III. 25 za neobvykle vysoké nájemné 195 až 250 kg pšenice z 1 měřice, při čemž polovice pachtovného se platí 1. května a polovice 31. října běžného roku. Část pole ve výměře 2 ha 16 arů 15 m² („okloučka" úhor a za Kráčmarovy) se prodala veřejnou dražbou 22/III. 1925 v hostinci v Benátkách, na Berně za vysokou cenu 33.900 Kč – 1 měřice průměrně za 3082 Kč. (~~Okloučka~~ Úhor koupil Dr. Šip, lékař z Litovle za 16.600 Kč (1 míra za 3330 Kč, Okloučka tentýž za 13.100 Kč (1 míra za 2620 Kč) a za Kráčmarovy Likl František, domkař z Břerců za 4200 Kč (1 míra za 2800 Kč.) Zbytek pole se osel řepou pokud nebyl osetý ozimninami a úroda se prodala na stojato 12/VII. 1925 za 10 měřic pšenice za 7290 Kč a 4 měřice žita za 3150 Kč. Řepu vydělali lidé za nať, načež se odvezla na váhu. Veřejný majitel zemřel 14. června v nemocnici ve Šternberku a byl pohřben s nemalými překážkami 16./VI. na hřbitově v rodné obci. Jmenovaný měl přezdívku „Klóst" a ne podarebně, neboť před smrtí vážil asi 190 kg a nemohl již téměř chodit. Většinu dne přespal. Pochoutkou mu byla černá káva. Byl milovníkem holubů a včel.

Obět poválečné krise

1925

Povahy byl veselé, nikoho nezamoutil. Vždy měl přichystanou nějakou anekdotu nebo úprym. A v nejlepších letech se ztratil - mrtvice učinila jemu konec. Jeho postava však dlouho bude vryta v paměti jeho spoluobčanů a bude téměř poučkadlem pro tlustší osoby. Pohřeb byl vskutku s překážkami. Musela býti zhotovena abnormální rakev nejen rozměry, nýbrž i pevností. Vždyť zemřel v nejlepší síle a zdraví. Vyzděna hrobka nestačila, bylo ji nutno rozšířiti i prodloužiti, na výšku tak že stačila. Vůz pohřební rovněž nestačil, takže malá část rakve vyčnívala vzadu. Po převozu rakve bylo zjištěno, že hrobka na délku ještě nestačí, bylo nutno ji přes noc a výkrop znovu prodloužit. Rakev byla přivezena na rodný dvůr, kdež vykropena, načež převezena před kostel, kde stála na voze přes noc. Do kostela ji nebylo možno vnésti. Za hojného doprovodu občanů i z okolí odvezena byla ke hřbitovu. Tolik se bával smrti a přh bůh ho zasáhla. Z vozu byla rakev odnesena asi 10 silnými muži na sochorech ke hrobu, načež za velkého vzmšení na silných provazech spuštěna do hrobu k posledním odpočinku. Pohřeb minul tedy bez nehody, ač bylo plno obav z nějaké nehody. Tklivý byl pohled na 7 malých dětí nechápajících vážnost okamžiku a nevidících do budoucnosti. Zesnulý zastával od podzimu 1918 do prosince 1919 úřad starostenský. Odpočívej v pokoji!

Polní práce jarní.

Jarní polní práce byly u nás zahájeny vlivem silných březnových mrazů až koncem března - 27. odpoledne a pokračovaly dosti rychle, takže do svátků velikonočních (12/IV.) byla i část řepy zasetá. Po svátcích se však setí řepy i zasetí zemáků protahovalo stálými přeháňkami až do půl května. Řepy se sélo značně více než minulého roku a bylo použito mnoho umělých hnojiv a šárny. První vzdálená bouře byla 28. března a první plaštovka se objevila ojediněle 4. dubna, hromadně až 11. dubna. Jaro bylo celkem dosti teplé, počasí však nestálé, deštivé a dosti bouřlivé.

Odvodů ve Stemberku v barákách se súčastnilo 30. března 17 příslušníků z obce a odvedli z nich 6, cizích pak 7 a odvedli z nich 3. jednoho učitele Stýskala Jana z čís. 21 – k letcům do Olomouce. Odvody.

1. dubna před polednem stihlo kmitá neštěstí Crhu Josefa, domkaře a ošetřovatele v ústavě chromyslných ve výslužbě č. 30. Spadl u rolníka Nováka Antonína č. 83 (bp. 56) z patra a smrtelně se zranil. Téhož dne v nemocnici ve Stemberku zraněné podlehl a byl přivezen domů, kdež 4. dubna jako legionář mnohý s vojenskými poctami za velké účasti pochován. Pohřeb byl za účasti vojenské hudby a čety 6. hanáckého pluku u nás nezvyklý. Se zemřelým se rozloučili na hřbitově zástupce legionářů a vojska. Zemřelý byl v legiích u 6. hanáckého pluku jako zdravotní poddůstojník v lékárně a nabytých tam zkušeností plně doma využíval ku pomoci nemocných. Čest buď jeho památce. Neštěstí Crhovo.

Klasifikace koní odbývala se u nás na návsi před hostincem p. Vychodila čís. 5 po třetí 7. dubna pro obce Liboš, Štěpánov, Por. Fúrovou, Starnov a Laštany. Předvedeno bylo celkem 480 koní, z nichž uznáno evidenčními 80. Nejpěknější koně předvedl Starnov a to většinou chovné klisny s potomstvem. Z naší obce bylo odvedeno 21 koní (4 ze Stádla, 2 z Ženášek a 15 z Por. Fúrové) v ceně od 3500 Kč do 7300 Kč. Klasifikace koní.

Volba nové místní školní rady provedena v schůzi obecního zastupitelstva dne 29. března a zvoleni: Novák Antonín, rolník č. 56, Malý Jaroslav, rolník č. 39, Škoda Josef, rolník č. 44, a Žižka František, cestář. Za učitelský sbor, který volí 1/3 členů, prozatím byl zvolen Lenwet Chibor, řídící, jelikož ostatní učitelé nemají dosud pasivního volebního práva a po prázdninách byl zvolen druhý člen Vyhnánek Jan, učitel, jenž byl přeložen z menšinové školy v Stádle. Ustavující schůze byla a při ní zvolen předsedou Novák Antonín. Volba místní školní rady.

Po krátkém oddechu usneseno přikročiti k dalšímu bodu stavebního programu silničního a to ke stavbě spojovací silnice II třídy Por. Fúrová – Starnov v délce 2157·8 m, z čehož v našem katastru jest 1346·6 m a v starnovském 811·2 m. Celkový rozpočet jest 225.265·55 Kč. Silnice Por. Fúrová – Starnov.

na naši obce připadá asi 145.000 Kč. Kamenný most zůstane, pouze
poboční zídky se vybourá a most bude rozšířen po každé straně o chodní-
ky v šíři 1·25 m. Silnice půjde po most po staré cestě, jen u mosta vybočí
na farské pole, za mostem půjde silnice vedle polem po pravé straně
vodárenské studně, která zabraňuje úplné přímce na vyhýbnou již
silnici v katastru Štarnovském (při sedlování.) V projektu jest pa-
matováno i na případnou stavbu nového mostu u vodovodu, jenž by byl
umístěn na levo nynějšího mostu (v zahradě vodárny.) Obecní rada
podala 13./XII. 1924 žádost k Správní komisi okres. silničního vý-
boru v Šumberku o povolení ke stavbě této silnice a o udělení sub-
vence na její stavbu. Správní komise ve schůzi 6. března 1925 pro-
jevila souhlas se stavbou této silnice a povolila subvenci ve výši
20% stavebního nákladu s podmínkou, že celá silnice bude do roku
1928 vystavena tedy i Štarnovem. Subvence bude vyplacena ve 3
letech počínajíc rokem 1926. Žádost s projektem byla postoupena
Zemskému výboru v Brně, který nařídil Oddělením zem. stav. úřadu
v Šumperku provésti komisionelní jednání se súčastněnými ob-
cemi. Komise se konala 13. května 1925 za účasti zem. stav. rady
Eslera ze Šumperka, zástupců okr. silničního výboru, obce Štarno-
va, Šumberka a Hor. Heuzové. Výsledek její byl nevalný vinou zá-
stupců štarnovských, kteří si vyžádali ohledně splnění závaz-
ku vystavěti silnici v jejich katastru do roku 1928 lhůtu. To ov-
šem bylo nepřímé odmítnutí splnění této podmínky a oddá-
lení stavby. Jednání několika občanů štarnovských jest nevysvětli-
telné, neboť cesta spojovací v jejich katastru hlavně podél Grygavy
jest za špatného počasí úplně nesjízdná pro množství hlíny na
ni vyházené při regulaci potoka Grygavy. Snad se dodatečně umou-
dří. Usnesení obecního zastupitelstva i finanční komise o splnění
zmíněné podmínky odsunovali až konečně na nátlak zástupců na-
ší obce i silničního výboru usnesli se 10./X. 1925 započíti se stavbou
v jejich katastru v roce 1930. Usnesení tato putovala do Šumberka,

1925

kdež celý spis přes urgence pisatele odpočíval až do 30/XII. 1925, kdy konečně byl odeslán zpět ženskému výboru ku schválení, povolení stavby a udělení subvence. Odporem Stamova a průtahy úřadů byl letošní rok úplně pro stavbu ztracen. Snad bude příznivější rok 1926.

Nádraží ve Štípánově.

Stavba druhé koleje na trati Olomouc-Česká Třebová a s ním související přestavba nádraží ve Štípánově se na jaře dokončila v hlavních rysech, tak že oficielně začala doprava po druhé koleji 28. května 1926 zvláštním vlakem vypraveným z Olomouce do Štípánova. Doprava ze Štípánova do Jábřeha byla již zahájena dříve. Úprava nádraží skončena do podzimu, silnice přes šlerniční koleje uzavřena 19. listopadu o poledne a současně odevzdán provozu přejezd přes dráhu. Pro pěší ponechán prozatím přechod přes koleje k nádraží, což bylo výsledkem dlouhého a upomíkého jednání obce Štípánova a okolních obcí s ředitelstvím v Olomouci. Pro pěší totiž byly zřízeny ze starých pražců schody od mosta nadjezdu po svahu směrem k nádraží a to dosti příkré, takže nynější přechod k nádraží měl býti značně prodloužen o cestu k Březnu a po přejezdě na most. Účastníné obce žádaly zřízení podchodu, což dosud není vyřízeno. Uzavřením přejezdu přes dráhu a otevřením příkrého a úzkého nadjezdu stala se akutní otázka stavby tak zvané „farské" silnice od štípánovské fary k podjezdu, kterýžto návrh učinil pisatel již ve schůzi obcí 8/II. 25 ve Štípánově. Po dlouhých jednáních a komisích usneseno, aby obec Štípánov dala vypracovati projekt a okolní obce aby na její stavbu přispěly určitým obnosem dle výše přímé daně. Obecní zastupitelstvo ve schůzi 15/III. usneslo se přispěti na stavbu této silnice za následujících podmínek: Silniční výbor přispěje na její stavbu a silnici převezme jako okresní a všechny okolní obce na ni přispějí. Příspěvek pak po komisionelní schůzce projektované silnice stanoven pevně ve schůzi obec. zastupitelstva 12/III. 1925 obnosem 20.000 Kč splatným v 5ti letech s podmínkou, že občané mohou vozit materiál na její stavbu. Na protest benátských a stádelských členů usneseno, že toto rozhodnutí o příspěvku není konečné a při uskutečnění stavby bude o něm znovu jednáno. Obec

ní finanční komise usnesla se neudělovati žádný příspěvek na tuto i pro naši obec důležitou stavbu. Rozhodnutí padne až v příštím roce.

Rozšíření cesty ve Stádle.

Další otevřenou komunikační otázkou jest rozšíření příjezdné cesty od kříže u silnice do Stádla a postavení silnice obecní přes Stádlo od tohoto kříže. Velkou překážkou rozšíření jest bývalý mlýnský tok a s ním spojené vodní právo Lidové čtverky č. 17 ve Stádle majitelky zrušeného mlýna. Obecní zastupitelstvo usneslo se tok i vodní právo od jmenované vykoupiti za přiměřenou cenu. Po dlouhém jednání souhlasil majitel s jmenovanou kupní cenou 1 Kč za 1 m² toku, při čemž si prodavatelka vymínila prospěch část toku, pokud jest v hranicích jejího hospodářství. Zbytek pak odkoupí obec. Celková výměra toku parcela čís. jest 3345 m².
K právnímu zániku vodního práva mlýna stádelského bylo nutno žádati o zahájení vodoprávního řízení, jímž by toto právo bylo prohlášeno za zaniklé. K tomu účelu konala se na místě samém komise 30. prosince 1925 za účasti četných zájemníků. Komise nevedla k vytčenému cíli, jelikož nový majitel mlýna v Lužici p. Fristenský František trval na odpadu vody ze svého mlýna starým tokem na Stádlo, dokud nebude povolen nový odpad po poli Lužickém přímo do Hlubrovky. Tento přímý odpad stává v polích občanů Lužických, ale bylo tvrdí, že odtéká jím pouze odpadová (dešťová) voda z Lužic a nikoliv ze mlýna. Odpad tento mapován není a svědků starších nebylo při jednání, takže výsledek byl záporný a rozšíření cesty odsunuto.

Kolaudace silnice Starnov-Břeřice.

Po půlročních odkladech konala se kollaudace nové silnice ze Starnova do Břeřic 23. dubna 1925 za přítomnosti kolaudanta vrch. stav. rady Finka z Brna. Po prohlídce silnice přikročeno k podrobnému účtování s podnikateli, jejichž účty po dlouhém jednání a četných opravách a škrtech (u inv. Pinše 10.000 Kč) upraveny byly následovně:

1925

Rozpočet, zadání a vyúčtování stavby silnice.

Jméno podnikatele	Stavba zadána ze		Konečný účet		Překročeno o	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Liv. inž. Bedřich Lange, most	43.734	42	45.195	93	1.461	51
" " R. Beneš a spol. silnice	131.838	29	182.892	83	51.054	54
Účet silničního výboru			11.430	-	11.430	-
Celkem	175.572	71	239.518	76	63.946	05
Původní rozpočet činil			232.668	92		
Stavební náklad překročen dle rozpočtu o			6.849	84		

Značné překročení oferovaných obnosů jest vysvětleno u silnice záměnou stroky z huk kamenem z Želkovic a to hlavně vysokým dovozným (28 Kč z $1m^3$) Značný obnos si vyžádaly vícepráce, "otřídlené" to slovo podnikatelů, na jehož účet si hoví různé ztráty. U nás to byla přes zimu zničená planýrka, rozjetý štěrk a t. d. A hlavně nevraživost dozoru proti podnikateli z národnostních důvodů. A částečně i špatný materiál - zprvu okovity - později drobný kámen.

Na stavbu této silnice obdržela obec následující příspěvky:

a) od silničního výboru 25% z 239.518 76 Kč - - - 59.879 69 Kč } 29 17%
b) " " na zvýšený náklad - - - - 10.000 - "
c) " ministerstva sociální péče na nezaměstnané - - 42.422 - " (17 71%)

Příspěvky celkem 112.301 69 Kč (46 88%)

Na obec Mor. Hrozovou připadá zbytek 117.217 07 Kč (53 12%)

Příspěvek silničního výboru byl vyplacen ve 3 letech - 2/5 v lednu roku 1925, 2/5 v lednu 1926 a 1/5 v lednu 1926. Příspěvek min. soc. péče byl vyplacen bernim úřadem každých 14 dní během stavby (9 Kč na 1 nezaměstnaného za den) Na úhradu zbytku uzavřela obec výpůjčku 120.000 Kč u Živnostenské záložny ve Štípanově na 6-7% s ročním řádným umořováním 6000 Kč. Splacena bude asi v 10 letech.

Zatěžkávací zkouška mostů silničních provedena byla touž komisí 13. října 1925 s výsledkem velmi dobrým. Zatěžkání provedeno parním

1925

valem silničního výboru o váze 180 q, a to takže val jel volno a uprostřed zůstal stát, pak jel přes most nejrychlejším tempem a konečně jel val po okrajích mostu. Maximální průhyb mostu byl při rychlé jízdě a to přes Otkavu 1·4 mm a přes Col Hurovku 1·2 mm. Most přes Hurovku jest o světlosti 10 m, přes Otkavu o světlosti 11·90 m. Tento most byl vystaven Vodním družstvem ve Štípanově pro regulaci Otkavy roku Délka silnice jest 1843 m. Dnešním dnem skončen dlouholetý boj o tuto silnici a zbývá ji ještě zaplatit a provésti knihovní pořádek, jenž byl zahájen zaměřením silnice evidenčním geometrem ze Šemberka ve dnech 15-17 září a bude ukončen příštím rokem. Stavbou silnice se nabylo mnoho a cenných zkušeností pro budoucnost.

Parcelace dvora Lužice.

Pozemková reforma dosáhla v našem okrese vrcholu a vlastního provedení letos. Obec naše byla súčastněna na parcelaci dvora Lužice z panství Šemberského, z něhož ponechán knížeti Lichtenšteinovi zbytkový statek o výměře 100 ha, jejž propachtoval známým zápasníkům Františkovi a Gustavovi Tříštenským. Celková výměra dvora Lužice byla 208 ha, takže 108 ha přišlo do přídělového řízení, jež zahájeno bylo podáváním přihlášek ve dnech 10-25. dubna 1925 u obecního úřadu. Přihlášek bylo podáno v ustanovenou dobu 82 o výkup 129·45 ha,

z toho z Hor. Hůrové	46 přihlášek		o 57·20 ha pole a	12·20 ha luk =	69·40 ha
		Čechů	26·85 "	"	
z Stádla	5 "	Němců	13·— "	" —	39·85 "
z Benátek	14 "		20·20 "	"	20·20 "
Celé obce	82 přihlášek o		97·05 ha "	+ 32·40 "	" = 129·45 ha

tedy značně více, než jest celkem k disposici. Přihlášky byly potvrzeny Cením úřadem a obecním a odevzdány Obvodové úřadovně Státního pozemkového úřadu v Olomouci starostou 24 dubna 1925. Do poradního sboru navrženi: za „Domovinu" Vlček Hynek, tesař č. 52., za Válečné poškozence Chuda Václav, krejčí-invalida z Benátek č. 4 a z Stádla - Domovinu - Vyhnánek František, rolník ve Stádle č. 26. Veřejně byla zahájena akce parcelační veřejnou schůzí „Domoviny" 17. února 25.

1925

Bylo na ni řečníkem poukázáno na zvláštní význam parcelace v našem okrese s ohledem na poměrný menšin a varováno před velkými požadavky. Před úředním vyhlášením parcelace již pořízeny soupisy uchazečů - Čechů v menšinách a Úbědí i Odbory Národní jednoty pilně připravovali celou akci. Bylo usilováno o úplné rozparcelování a kolonisování všech dvorů v okrese, ale ne s úplným úspěchem. Kolonisace provedena v Mladějovicích v Dolní Horní Poučce - ne však v Lužici. Rozhodnutí padlo již pozdě na podzim a všeobecně u nás překvapilo. 14 Listopadu 1925 konána za přítomnosti přídělového komisaře s jiní Haliku a zástupce velkostatku schůzka po pozemcích určených k parcelaci - stádelském rybníku a lukách za drahou. V luhu bývalých „koutech" v katastru Starnov. Téhož dne konána v Březích schůze poradního sboru o přídělech jednotlivcům, kdež Afor. Hurzová jako osada vyšla úplně na prázdno. Pouze obec Afor. Hurzová obdržela žádaný přídel 3 ha luk, jiní zvýšen poměr je na 4 ha. V osadě Benátkách obdrží přídel luk všichni žadatelé, pokud mají vlastní budovy. Ve Stádle obdrží přídel v rybníku 8 uchazečů - Čechů, z nichž 7 má vlastní budovy a 1 byl zaměstnancem velkostatku. Toto rozhodnutí pro uchazeče hurzovské velmi žalostné bylo odůvodněno přílišnou vzdáleností osady od pozemků a příjezdem k nim jinou osadou. Smutné nadělení v předvečer voleb do Národního Shromáždění. Úředně došlo vyrozumění zamítnutých 2 prosince 1925, dle něhož bylo celkem

žadatelů 82	z toho z Afr. Hurzové 46,	z Stádle 22+1,	z Benátek 14+1
zamítnutých 62	" " 44,	" 14,	" 3,
Přídel obdrželo 20,	" 1,	" 8+1,	" 11+1

Přídely luk občanům Benátským pohybují se mezi 60 ary až 1·80 ha, přídely stádelských 0·40 - 1·20 ha. Obec obdržela 4 ha luk. Následovaly bouřlivé schůze sklamaných žadatelů hurzovských, chystány protesty, ale vše bylo pozdě a marné. Ctní politika nepomohla. Parcelaci v Lužici uškodil zbytkový statek, který zůstal pouze z pole v katastru

1925

lužickém, kdežto pole ode dvora v katastru hrojickém ve výměře 115 ha se rozparcelovalo úplně 90 přídělům.

Obci Vo. Hůzové byl dodatečně 27/X. 25 nabídnut přídel 2 ha pole u stádelského rybníku, které by obec zpravárala pronajímati stádelským a lužickým lidem, kteří posílají děti do české školy, ale jsou bezzemky a bez budov aneb nejistým lehy. Uchazeči tyto navrhne obecní radě. Odbor Národní Jednoty v Lužici. Obecní zastupitelstvo nepřistoupilo na tyto podmínky zprvu, ale jelikož Pozemkový úřad bez jejich splnění nechtěl zmíněné pole obci přidělit, přijalo přídel pole se shora uvedenými podmínkami 8. prosince 1925. Nájemné z těchto pozemků jest stanoveno Pozemkovým úřadem na 13% z kupní ceny. Mimo to obdrží obec celou hráz bývalého stádelského rybníka ve výměře asi 4 mr. Přídely budou vytýčeny až na jaře příštího roku. Cena za přidělené pozemky není pevně stanovena a bude činiti asi 1100–1300 Kč za 1 míru dle bonity. Přesné přídely i s cenami zapíší až po zaměření. Obec uhradí cenu přidělených pozemků hrbovou cenou za pozemky zabrané regulací Oskavy. (viz strana 54.)

Výstava Samosprávy v Kroměříži.

Ústředí starostenských sborů v Brně rozhodlo se uspořádati v rámci letošní „ženské výstavy" v Kroměříži výstavku samosprávy moravské na oslavu 20letého trvání Ústředí. Z toho důvodu na rychlo provedlo soupis památek a zajímavostí nacházejících se u obecních úřadů, načež provedlo výběr památek pro výstavku. Naše obec byla vyzvána k zaslání fotografií a pohlednic obce. Pisatel provedl výběr rázovitých fotografií z krásného návsí obce i osady Stádla, památníku padlých, mostů a hrobů popelnicových označených v seznamě pohlednic a fotografií čís. 6, 8, 14, 16, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 46–49, 57 a 58, jež zhotovili amatéři-dobrodinci Bajar Rudolf, farář (před 20 roky), Svozil František, úředník z čís. 68, Stejskal Jan, učitel z čís. 22, Rusek Bojtěch, dílovedoucí (Stádlo) a fotograf Kocián ze Stěpánova. Fotografie obce pěkně representovaly a byly nám vráceny pouze 4 ze 17.

13 si jich ponechalo Ústředí k další potřebě. Jistě čistý úspěch Různých fotografií z obce mám dnes přes 80 a jsou velmi významnými doklady k pamětní knize. Kladu na ně velkou váhu a každou mírně zajímavost hledím zachovati fotografií. Sám nejsem odborníkem, mám četné shora uvedené ochotné pomocníky, kteří jsou mi vždy k disposici. Jim patří dík. Výstava trvala od června do konce.

Hasičské cvičení.

Dobrovolný hasičský sbor uspořádal 19. července 1925 první veřejné cvičení spojené se slavností na návsi za spolupůsobení sborů ze Střípanova a z Libuše. Odpoledne se sice spustil pořádný déšť, ale slavnost se vydařila dobře finančně i morálně za účasti asi 400 osob. Cvičení se konalo na stodolách čís. 34 a 35. Voda se čerpala z potoka. Slavnost vynesla pomohla k doplnění nutné výzbroje sboru.

Žně 1925.

Žnivé práce započaly 16. července 1925 sečením žit za dosti příznivého počasí. Žitné žně byly v týdnu skončeny a slibovaly u ranných žit dobrý, u pozdních velmi dobrý výnos v zrně i slámě. Ječmenové žně měl po 24./VII. 25 přišly však bouře s lijáky, které se stupňovaly po 1. srpnu a vyvrcholily hroznou vichřicí 3 srpna, která nadělala spousty na úrodě, stromech, střechách i budovách a již předchází 3 denní liják od 1-3 srpna. Nebýti toho, že obilí na pokládkách i v mandelích bylo lijáky promočené, byla by je vichřice rozmetala po poli úplně. Byly to přídny pro zemědělce bolestné, pěkná úroda z části posečena, z části svázaná a z části ještě stojatá rostla a hnila a tím se znehodnocovala. Jen několik rolníků mělo sklizené žito a ječmen, ale 80% mělo vše v poli v mandelích, na pokládkách, na snopech (pšenice) ct sotva přestalo pršet a vyšlo slunce, spěchal každý rozestavovati mandele, obracet pokládky, ale sotva to učinil, dokonal dílo zkázy nový déšť. Až teprve po 5. srpnu se obloha vyjasnila a umožnila dokončení smutných žní. Jitné mandele nebylo možno roztrhati, tak byly srostlé a zelené na povrchu. Nejvíce byly postiženy pšenice, které všechny porostly ať posečené ať stojaté. Nejméně utrpěly ovsy. Mnoho zrna vypadalo stálým

obracením a rozestavováním a u pšenice sečením, neb zrno bylo přezrálé a odmoklé. Proto, ač mokro, sekly se pšenice strojem, aby co nejméně zrna vypadalo. Ovšem pase to odnesl pozemek. Rolníci, kteří po celý ten hrozný čas neměli mopu ve stodole byli již zoufalí. O katastrofě si možno učiniti představu, když sdělím, že přes polovinu žňových dní bylo deštivých. Ani nejstarší rolníci nepamatují takových žní. Konečně krásný slunný týden od 9-15 srpna dovolil ukončení žní, takže 13. srpna byly většinou věnce ovšem smutné. Úroda vzrůstala na zrně i slámě velice. Mlat strojem začal 14 srpna a šel 2 stroji (Urban z Hrojče) velmi zvolna. Obilí se ve stodolách zapařilo a prorostlo. Silně porostlá zrna zůstávala ve slámě. Přes to zrno bylo vlhké a s klíčky, takže se mu přerdívalo na sýpkách „pavouci." Takto znehodnocené obilí nešlo na odbyt anebo jen s velkými srážkami. Vlýny štemberské úrbce naše obilí z kraje nekoupili, vše dováželi po vagonech hlavně ze Slovenska, kde žně do deštové periody byly skončeny a kvalitně byly velmi dobré. To pocítil zvláště Hanácký ječmen, který zůstal neprodán na sýpkách. Ani jeden kupec nepřišel do vesnice na ječmen. Cena jeho ovšem velmi značně klesla, ale ještě šťastný byl, kdo ho prodal časně na podzim jedinému kupci - Hanáckému pivovaru v Holici za 180-187 Kč. Sladovny vůbec nekupovaly, jestli měly už zásoby pěkného ječmene slovenského, jenž později doplnily lacinějším a horším polským - obojí zpracovaný pak v slad vyvezly do ciziny pod firmou hanáckého sladu. Ceny obilí klesly po žních oproti nejvyšší ceně obilí z loňské sklizně o 100 Kč na 100 kg za pěkné suché obilí, kterého však bylo málo, kdežto ostatní bylo vůbec neprodejné. Rolníci pomáhali si různě od „pavouků" hlavně u ječmene tím, že jej tenko rozprostírali a šlapáním vlamovali klíčky a pak loukáním je odstraňovali. Silně porostlé obilí se zkrmovalo. V této těžké době rolnictva osvědčily se rolnické závody a to Rolnický mlýn v Hoře, který jediný kupoval obilí za běžné burzovní ceny a shora zmíněný rolnický pivovar.

1925

Výnos obilí byl poměrně dobrý, ale nějaké deště mohl býti velmi dobrý. Výnos obilí.
Průměrně obnášel z 1 měřice pšenice kg nejvýše kg
žita " "
ječmene " "
ovsa " "

Slámy bylo hojně, což dosvědčovaly četné stohy kolem vesnice.
Mlat strojem šel velmi zvolna a skončil 3 října - tedy už v řepy. Od mlatu platilo se na hodinu u Hurovského Kč, u Hnojického

Mzdy zemědělského dělnictva ve žni byly u sekáčů 15 Kč, u vdbiraček 10 Kč. V ostatní polní práce se platilo 6 Kč na den a celodenní strava (i ve žni.) Mzdy zemědělských dělníků.

Senosečí byla letos velmi dobrá a přálo jí i dosti počasí, takže se skončila ve 14 dnech (od 7/VI - 21/VI 25.) Průměrný výnos byl 6-7 q. Za 26 m² trávy na obecních loučkách se ztrželo 11/VI 25 - 18 70 Kč a za břeh u vodovodu 16/V 25 - 60 Kč. Otavy daly slabší výnos asi 4 q po měřici a posečení jich se protahovalo od 19/VIII do půl září. Cena sena na lukách klesla na 25 Kč za 100 kg, ale později se ustálila na 50 Kč za sladké suché seno z luk. Senosečí

Setí podzimní bylo zahájeno 17 září. Příprava půdy byla obtížná, jelikož ve žni mokra zem se vozy a stroji ujela, takže bylo nutno 2 i 3 x válitI. Téměř současně se začalo s dobýváním zemáků, jež jest dnes usnadněno četnými praktickými vyorávači. „Ideál" Vejvice zabavuje trhání bylin (nati.) Výnos byl dosti dobrý 25-30 q po měřici, ale některé druhy následkem mokra silně podléhaly hnilobě a daly značně menší výnos. Počasí bylo velmi krásné a teplé (až 28 C - 23/IX.) Setí a sklizeň zemáků.

Sklizeň cukrovky vzhledem k většímu osevu započala 29. září a 30. září již byla otevřena váha uničovská. Prvních 10 dní bylo krásné suché počasí, kdežto později bylo dešivo, chodily mrazíky i sníh (15/X.) Řepa se vyorávala v lijáky ulité zemi velmi těžko - většinou 3 koňmi i 2 páromi. Výnos velmi zklamal a jen ojediněle se docílilo 70 q po měřici. Průměrný výnos byl 45-50 q. Pevná cena byla 18 Kč za 100 kg. Osevná plocha byla Sklizeň cukrovky.

oproti loňsku značně větší (u jednotlivců o 30-50 %, četní malí zemědělci, kteří doma neměli sázenou řepu, letos tak učinili), ale sklizeň u mnohých nedosáhla sklizně loňské, což bylo pozorovati i na váhách. Na uničovské váze bylo asi 17.000 q a vozila se za loňské dovozné částečně do Šumberka, většinou však do Uničova (od 17/XI.-24/XII.25). Na litovelské váze bylo asi 11000 q řepy (v tom asi 2000 q z Libiše, kteří k vůli nešťastnému přejezdu ji vozili do Jívové a Jnojíc) a odvezena rovněž za loňské dovozné ve dnech 6/XI.-7/XII.25 do Litovle. Větší řepaři (Škoda Josef č. 32/44, Malý František č. 33 a Pichtr Jan č. 26) doverli si do řepy 10 trestanců z Olomouce a to dosti dobrých pracovníků za denní mzdu 6 Kč a stravu mimo vydržování dozorce. Čím je byť se jim musí zaopatřiti. Služno podotknouti, že bylo použito při osevu cukrovky velmi mnoho umělých hnojiv a šámy. Sklizeň řepy byla v říjnu skončena.

Sokolská besídka

V neděli 23. srpna byla uspořádána zdejší Tělocvičnou jednotou Sokol na návsi na Dědince besídka za účasti všech cvičenců jednoty. Doprovod na klavír ochotně obstarala sl. Hardcová ze Zerotína. Besídka se za pěkného počasí vydařila velmi pěkně a byla vzpruhou k další činnosti. Jednota má v čele dobré a oblíbené cvičence-učitele z naší obce. Včer sehráli divadlo „Libova nevěsta" rovněž s pěkným úspěchem. Upomínku jsem zařadil 9 snímků z besídky do alba fotografií pod čís. 73-81, jež ochotně zhotovil Stejskal Jan, učitel z čís. 22.

Vykopávky popelnic.

V loni přerušené vykopávce popelnic bylo letos úsilovně pokračováno a to na 2 parcelách. Vlastenecké museum v Olomouci prokopávalo a prozkoumávalo za řízení učitele Bořivoje Kráčmara z čís. 42. parcelu čís. 578/1 (viz mapku na straně 60) a to těsně hned od meze parcely čís. 587/1. Dle zprávy časopisu Vlasteneckého musea jest „pohřebiště v Fo. Hurové mnohem bohatší a rozsáhlejší, jak správně předpokládal zesnulý kustos F. Kovář." A dále se v ní píše: „Prozkoumáno bylo nových 52 hrobů. V hrobech bývá 2-9 nádob v

ČSC 1925

různém uspořádání, s dosti četnými milodary bronzovými (náramky, spirálovité závity, jehlice.) V hrobě čís. 11 zjištěny kousky obsidiánu, v hrobě 28 a 30. kopu s sulejkou a srp. Rozptýleně mimo hroby nalezena jedna jehlice a několik bronzových knoflíků. Aby pohřebiště bylo náležitě prokopáno a vše přesně zjištěno, staral se bedlivě pan učitel B. Kráčmar." Význačnější hroby byly v původním seskupení fotografovány a 8 zdařilých snímků pořízených ochotou učitele Stejskala Jana jsem zařadil do sbírky K pamětní knize (čís. 62-69.)

Se svolením Vlastenec. musejního spolku v Olomouci prokopávalo parcelu čís. 589/3 (Malého Františka č. 33) museum města Šumberka a to celkem s lepším výsledkem a bohatšími nálezy jak popelnic tak i bronzů.

Otevření měšťanky ve Štěmberku.

Štěmberk, bývalá úplně poněmčená baštá, slavila v neděli 6 října opět jeden velký český svátek za účasti širého okolí i kraje – otevření české měšťanky, representativní to budovy 2 poschodové vystavěné ve dvoře za školou obecnou. Měšťanka tato jest i velkým dobrodiním i pro české Štěmbersko, pro nějž jediná česká měšťanka ve Štěpánově nestačí a jest velmi odlehlá. Konal se opět průvod městem za velké účasti a po slavnostním odevzdání budovy konala se slavnost na Střelnici. Obec naše se ovšem činně zúčastnila.

Památník – výzdoba.

Péčí a nákladem obecní rady byla doplněna výzdoba okolí památníku padlých zasazením 2 smutečních bříz v pořadí památníku dne 31 října 1925 (za 60 Kč.)

28. říjen.

Sedmé výročí obnovení samostatnosti oslaveno bylo za pěkného podzimního dne výzdobou vesnice prapory, úplným klidem práce (až na Stádlo, kde Němci umyslně konají tak den nejtěžkých prací – vození hnoje a močůvky, což se letos netrpělo a přísně stíhalo – Polzer Alois č. 15 zaplatil 100 Kč pokuty, chudinokemu ondu – doufejme, že se to příští rok opakovati nebude) a večer přednáškou řád. učitele Černocha. O významu 28. října a divadlem „Červánek svobody od Oliv.

Volby do Nár. Shromáždění.

Politická rozštěpenost a do nemožnosti vypěstované stranictví, které vidí jen svůj prospěch a ne celku – národa – ochromilo chod prvního zvoleného parlamentu, až si vynutilo nové volby do Národního Shromáždění, jež vypsány 21. října 1925 na den 15. listopadu 1925. Volební boj byl tedy krátký, ale stupňoval se den ode dne, až v posledním předvolebním týdnu změnil se v ohromnou papírovou agitační záplavu. Denně několik osob roznášelo po domech spousty novin, brožur a letáků, pošta klesal pod tíží novin, zdarma, jichž dostával některý volič několik úplně zdarma třeba od 3 různých stran. Čísti to všechno nebylo možné. Pořídil jsem si z toho silnou sbírku, vážných i humorných, jež jsem uschoval pro pamětní knihu a archiv. U nás měla prim v papírové reklamě Republikánská strana, na druhém místě byla Lidová, pak následo-

1925

vala národně-demokratická strana, která rozhodila spoustu letáků ze dne 15/XI. po celé vesnici. Jiné strany se zúčastnily papírové agitace jen v nepatrném měřítku. Sloupy, vrata, zdi, vše polepeno plakáty, z nichž některé byly vskutku umělecké a cenné. Schůze volební uspořádaly u nás těsně před volbami strana republikánské a lidová. Jinak úplně klidně.

Naše obec patří k XII. volebnímu kraji olomouckému pro volbu do Národ. Shromáždění a k VII. volebnímu kraji pro volbu do Senátu. XII. volební kraj volí 17 poslanců a VII. volební kraj 19 senátorů. Volba se u nás konala tentokrát v I. třídě obecné školy, poněvadž místnost radnice nestačila pro současnou volbu do obou komor Nár. Shromáždění. Volební komise byla rozdělena na 2 polovice, z nichž jedna řídila volbu do parlamentu a druhá do senátu. Oddělené místnosti obstaraly dvě školní tabule. Současné provádění obou voleb působilo značné potíže jak voličům tak i volební komisi a způsobilo několik neplatných hlasů záměnou kandidátek. Pro volbu do parlamentu byly kandidátky barvy bílé, do senátu růžové. U nás obdržel každý volič 16 kandidátek bílých a 15 růžových, což bylo pro velmi mnohé trochu mnoho. Odehrálo se několik humorných scen u také voličů, kteří neměli ponětí o účelu volby. Jak ani jinak nemůže u nás být, po celou volební neděli pršelo. Voliči se ale dostavili v plném počtu a to i z osad, pokud jim to zdravotní stav dovolil. Volby skončily u nás po 1 hodině odpoledne, sčítání se však protáhlo do večera, neboť počet mužů a žen-voličů nechtěl souhlasit s celkovým počtem voličů. Výsledek voleb dosti překvapil.

Voličů celkem k volbě oprávněných bylo dle vol. seznamů

do sněmovny 456, mužů 201, žen 255, z nich volilo celkem
" 418, " 189, " 235 a nevolilo
38, " 12, " 20, většinou nemocných a starších. Platných hlasovacích lístků bylo 411, neplatných 7.

Voličů oprávněných k volbě bylo

do senátu 390, mužů 163, žen 227, z nich volilo celkem
364, " 155, " 209 a nevolilo
26, " 8, " 18, z příčin shora uvedených.

1925

Výsledek voleb 15/XI. 1925.*

číslo kandid.	Název strany volební	Do sněmovny: Počet hlasů	Do sněmovny: %	Do senátu: Počet hlasů	Do senátu: %
3	Agrární Práškova	2	0·5	4	1·1
5.	Česká sociálně demokratická	54	12·9	45	12·4
6	Německá nacionální	–	–	1	0·2
8.	Živnostenská	21	5·0	15	4·0
9.	Německá sociálně demokratická	4	1·0	2	0·5
11.	" křesťansko-sociální	–	–	–	–
12	Národní strana práce	4	1·0	6	1·6
14	Domkařů a malozemědělců	13	3·1	–	–
15.	Komunistická	–	–	–	–
17	Německá národně-sociální	1	0·2	1	0·2
20.	Národní demokracie	3	0·8	2	0·5
21.	Československá sociální	13	3·1	8	2·1
22.	Republikánská	171	40·8	155	43·0
26.	Lidová	93	22·2	92	25·5
27	Svaz německých zemědělců	32	7·7	31	8·5
28.	Židovská	–	–	–	–
	Platných hlasovacích lístků	411	98·3	362	99·5
	Neplatných " "	7	1·7	2	0·5
	Celkem volilo voličů	418	100	364	100

Při volbě do senátu kandidovala v našem okrese pod číslem 10 Polská strana.

Zajímavo jest porovnati výsledek voleb s volbami v roce 1920 pro stránce národnostní a dle rozvrstvení stavovského.

České strany občanské r. 1920 278 hlas., socialistické 88, německé obč. 24, soc. 20,
" " " r. 1925 307 " , " 67 " " 32 " 5,
České strany celkem r. 1920 obdržely 366 hlasů, německé 44 hlasů
" " " r. 1925 " 374 " , " 37 " .

* Výsledek voleb v roce 1920 viz str. 42.

1925

Obecní rozpočet na rok 1926.

Obecní rozpočet na rok 1926 byl sdělávání písařem jako starostou obce pod dojmem pokračování v provádění komunikačního programu slibně začatého v roce 1923. Finanční komise jej projednala 11. října a obecní zastupitelstvo s několika změnami jej schválilo 25. října a stanovilo současně na úhradu schodku přirážky tentokrát značné. Při

rozpočtu řádném činí potřeba celkem Kč	76.874	-
" úhrada " "	19.230	-
" schodek	57.644	-
jenž bude uhrazen 82% k domovní dani činžovní	541	-
430% k ostatním daním	56.536	-
	57.077	-

a zbytek se ušetří během roku.

Při rozpočtu mimořádném jest potřeba Kč	183.900	-
" " " úhrada	159.230	-
" " " schodek	24.670	-

jenž bude uhrazen 180% přirážkou k ostatním daním mimo domovní činžovní 13148.43 Kč = ... 23.666 Kč

a zbytek se ušetří během roku.

V řádném rozpočtu jsou běžné příjmy i výdaje, kdežto v mimořádném tvoří hlavní položku výdajovou stavba okresní silnice do Starnova s obnosem 150.000 Kč, k jehož úhradě usneseno uzavříti výpůjčku v obnosu 110.000 Kč a to u Rolnické záložny ve Starnově na úrok o 1% vyšší než platí záložna z vkladů. Ostatek se uhradí přirážkami a subvencemi silničního výboru a země. Ve knihovní pořádek silnice Přerce - Starnov jest v rozpočtu obnos 9.000 Kč a na přípravné práce spojené s rozšířením cesty ve Stádle jest zařazen obnos 11.900 Kč. Vzhledem k těmto projektovaným pracem dosáhly přirážky výše 610%, z nichž však si mohou poplatníci dovozem materiálu oddělati 150 - 200%.

Z vedlejších rozpočtů rozpočet místní školní rady oproti loňsku značně se zvýšil ze 7246 Kč na 12.531 Kč a to položkou na nová okna v I. třídě, na chodbě a v kabinetě (2400 Kč), příspěvkem na sokolskou tělocvičnu (2250 Kč), v níž cvičí i žáci a položkou na skříň (500 Kč.)

Za to rozpočet chudinského fondu se snížil a to potřeba z 8530 Kč na 7070 Kč, úhrada se však zvýšila z 1636 Kč na 3073 Kč, takže schodek se snížil ze 7334 Kč (1925) na 3997 Kč. Potřeba se snížila hlavně propuštěním Žáka Bruno z Benátek z ústavu chromých ve Štemberku, jinak zatěžoval rozpočet ročně 2500 Kč. Úhrada se zvýšila vyšším nájemným docíleným při dražbě 200-230 kg pšenice z 1 míry oproti 80 Kč z 1 míry. Schodky obou rozpočtů jsou zařazeny v rozpočtě obecním.

Plemenná kniha.

Zahraniční konkurence obilní hlavně americká stlačuje u nás ceny obilí a tím zmenšuje rentabilitu zemědělství. Proto obrací se stále více zřetel k chovu dobytka užitkového, jehož i jakožto dobytek má velkou zahraniční konkurenci (Polska, Uher, Rumunsko a td.) Proto i země podporuje rationelní chov dobytka a k tomu účelu zavádí různé instituce, v prvé řadě plemenné knihy a chlévní a užitkovou kontrolu. I u nás bylo rozhodnuto založiti plemennou knihu, do níž předběžný výběr byl proveden 4 listopadu kontrolním asistentem ze Štěpánova a definitivní komisí z Brna 19 a 20. listopadu na návsi před čís. 8. Zapsáno bylo celkem z Vor. Hůrové 46 krav a obec připojena k obvodu Štěpánov, k němuž nyní patří Štěpánov, Březce, Lebaš, Hnojice a Vor. Hůrová. Kontrolní asistent bydlí ve Štěpánově. Význam její se objeví teprve v budoucnu.

Kolní hon.

Kolní hon se odbyl za pěkného zimního dne a dosti značné účasti střelců i honců (asi 120 osob) bez nehody zaprvé za nového nájemce a zvýšeného nájemného dne 3. prosince. Zastřeleno bylo 81 zajíců

1925

Mzdy čeledi.

Mzdy čeledi byly letos dosti jednotně vyplácany a sice:

1, Čeledínům ročně . . . 1800 Kč + zpropitné 200-300 Kč a ½ remoceneke
2, Děvčatům " . . . 1800 Kč + něco od šatů "
3, Pohůnkům . . . . 1300-1500 Kč se zpropitným "
4, Chůvám . . . . . 720 - 840 Kč "

Vzhledem k jednotnosti nebylo letos ani mzdových sporů. Pro nové období jeví se velký nedostatek děvčat, zatím co čeledínů jest nadbytek hlavně Němců z hor. Při značně snížených cenách zemědělských plodin a špatných žních mzdy následkem nedostatku zemědělského dělnictva se spíše zvýšily a dosti zatížily bilanci zemědělců.

Kulturní činnost.

Kulturní činnost v roce 1925 byla dosti značná a sestávala z přednášek a z divadel dle následujícího seznamu:

Přednášky

1, 18/I Řídící Černoch: O krmení dojnic - Lidová škola hospodářská
2, 8/III " " : T. G. Masaryk - Sokol
3, 29/III Prof. Spilka : O škůdcích ovocného stromoví a obraně proti nim - Agrární dorost
4, 26/IV Řídící Penna : Vznik Sokolstva - Sokol
5, " Učitel Dolezal: Sokolstvo a náboženství - Sokol
6, 28/X Řídící Černoch : Význam 28. října - Sokol

Divadla

1, 5/IV : Černé oči - Sokol
2, 1/V : Zlatý kruh - Mužský sbor
3, 23/VIII F. J. Karas : Liborova nevěsta - Sokol
4, 28/X O. Alva : Červancích svobody - Sokol
5, 8/XII : Svatý Mikuláš - Sokol
6, 31/XII : Sylvestr - Ochotníci

Slavnosti

1, 19/VII Hasičské veřejné cvičení se slavností - na návsi
2, 23/VIII Sokolská besídka - na Dědince

1925

Ceny zemědělských plodin a výrobků na Plodinové burse v Olomouci v roce 1925.

Druh plodin a výrobků	31/I.	28/II.	29/III.	25/IV.	30/V.	27/VI.	25/VII.	29/VIII.	26/IX.	31/X.	28/XI.
Pšenice	292 300	267 270	250 255	237 240	240 243	248 250		196 200	194 196	172 182	180 187
Žito	250 256	230 234	220 225	225 228	223 225	218 222		158 160	150 154	146 148	145 148
Ječmen	285 300	265 275	240 260	220 225	200 215	212 218		170 180	180 200	175 190	170 175
Oves	180 182	193 198	192 195	200 205	202 205	212 218	225 230	146 155	152 155	146 148	142 145
Kukuřice	170 172		134 136	168 170	180 185	193 195	180 182	175 177		169 171	135 136
Hrách	325 375	325 375	325 375	~~300~~ 375	250 325	250 300	230 270	250 ~~300~~	250 ~~300~~	250 ~~300~~	250 ~~300~~
Čočka	450 620	450 620	450 620	400 600	350 575	350 575	350 550	400 600	400 600	400 580	400 580
Fazole		250 253	240 243	215 225	195 205	180 190	190 195	190 195	187 192	190 195	170 175
Vikev		175 190	160 175	160 170	160 170	125 135					
Seno volné	57 59	57 59	51 54	51 54	51 54	51 54	42 43	47 49	48 51	58 61	55 58
Sláma cepová	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40	36 40
" krmná	32 34	32 34	32 34	32 34	32 34	30 32	26 28	28 29	28 29	28 29	28 29
Mák		850 860	850 860	840 850	900 920	910 930	925 940	750 760	740 750	780 790	785 800
Mouka pšeni. 00	425 435	420 425	398 402	385 390	372 375	372 375	364 365	325 330	320 325	320 323	325 328
" žitná	365 378	350 360	340 342	338 340	330 332	325 330	310 315	268 272	252 255	240 242	225 230
Otruby	142 146	135 140	128 130	128 130	126 128	124 126	118 122	100 105	95 100	90 91	90 92
Rýže	302 306	302 306	290 295	280 282	280 282	288 290	290 292	294 296	290 292	288 290	285 288
Sádlo	1520 1525	1520 1525	1550 1555	1365 1470	1540 1545	1560 1580	1680 1690	1645 1650	1690 1695	1470 1475	1440 1450

K cenám sluší nutno podotknouti, že na příklad u ječmene malá úroda a drahota jeho rozhodla pro jeho prodej za ceny 265-300 Kč a nahrazení ječmene jako krmiva kukuřicí, které se k nám v zimě a hlavně na jaře 1925 dovezlo několik vagonů za cenu 170 Kč (stará po podzim) a 150 Kč (nová na jaře). Dále vysoká cena ječmene a hniloba zemáků - mimo to i zlacnění vepřů následkem velkého dovozu těchto způsobila na jaře vybrýšení vepřů každé váhy za 5·50 - 8 Kč dle váhy. Tím byl malým i trh selat, jichž ceny kolísaly až na 100 - 200 Kč ~~za~~ pár.

1925

Ceny zemědělských výrobků.

Prodej jakéhoto dobytka byl dosti ustálený po celý rok a cena za 1 kg živé váhy pohybovala se dle kvality mezi 6-7 Kč při ceně masa v zimě 16 Kč a v létě 14-16 Kč (hovězího). Chovné krávy byly za 7-8 Kč 1 kg živé váhy. Telata dosáhla nejvyšší ceny v létě 300-400 Kč za pár, na jaře klesly pod výrobní náklady až na 100-200 Kč. Vepři dosáhly nejvyšší ceny v srpnu-září, kdy platilo se 9-11·5 Kč za 1 kg živé váhy, jinak se pohybovala cena jejich mezi 6-9 Kč za 1 kg. Selata byla za 8-9 Kč 1 kg živé váhy, ke konci roku klesly na 7·50 Kč. Koně mladé těžší byly za 6000 Kč, starší značně lacinější. – Vejce dosáhly v zimě ceny 1 Kč za kus, během roku byla ustálená cena 50 h za kus. Mléko až do poloviny května bylo 1 l za 1·40 Kč, od této doby pak za 1·30 Kč. Tím jsem podal přehled cen nejdůležitějších produktů rostlinných i živočišných v roce 1925. Rentabilitu zemědělství čím dále více zmenšuje zahraniční konkurence, která má k nám volnou cestu pro své výrobky. Celní úprava pro zemědělství jest v brzké době nutná.

Předpis daní v roce 1925.

Předpis

přímých daní s přirážkami v roce 1925 v obci Por. Hůrové.

Řeč. čís.	Název daně	Předpis s přirážkami Kč	h
1.	Pozemková daň	139.951	20
2.	Domovní třídní	11.907	96
3.	" činžovní	2.758	03
4.	Výdělková	6.204	45
5.	Důchodková	1025	25
6.	Z příjmu	46.808	43
7.	Obratová	46.229	08
	Evidenční poplatek	77	-
	Exekuční "	278	20
	Celkový předpis na rok 1925	255239	60
	Nedoplatek z roku 1924	32.658	57
	Celkový předpis roku 1925	287.898	17

1925

Platba

daní s přirážkami v jednotlivých měsících roku 1925.

Platba hotově v měsíci	Přímé daně		Daň z obratu		Celkem	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h
lednu	9244	28	5406	12	14.650	40
únoru	15.368	83	3.207	73	18.576	56
březnu	12.313	95	1.863	40	14.117	35
dubnu	3.944	74	1.075	40	5.020	14
květnu	10.134	-	2.876	70	13.010	70
červnu	3.469	-	760	-	4.229	-
červenci	10.665	70	543	14	11.208	84
srpnu	2.993	95	1104	30	4.098	25
září	3304	06	2021	62	5.325	68
říjen	6.849	56	1054	96	7.904	52
listopadu	37.945	29	5.397	07	43.342	36
prosinci	46158	99	4.281	84	50440	83
hotově celkem	162.392	35	29.592	28	191.984	63
přeplatky z roku 1924 (prov.)	45787	95	11.244	19	57.032	14
odpisy	1.053	58	2.128	94	3.182	52
Platba celkem	209.233	88	42.965	41	252.199	29

	Daň s přirážkami		Daň z obratu		Celkem	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Předpis r. 1925	241.669	09	46.229	08	287.898	17
Platba r. 1925	209.233	88	42.965	41	252.199	29
Nedoplatek konem r. 1925	32.435	21	3.263	67	35.698	88

1925

Druh daně	Přirážek %								
	obecní	zemské	silniční	mimořádné	kostelní	meliorační příspěvek	zdravotní	obchodní komory	Celkem
Pozemková a třídní, domovní	610	235		200	11 K 35 11 50	8 81	7		
Činžovní	82	89							
Výdělková	610	165		do 60 K - 50 - 300 K - 90	35 50		7		
Důchodková	610	235		235	35 50		7		

	Por. Hlúrova		Stádlo		Benátky		Celkem	
	mužů	žen	mužů	žen	mužů	žen	mužů	žen
Narodilo se	9	5	1	2	2	–	12	7
Zemřelo								
Sňatků								

1925

Sčítání dobytka 31/XII. 1925.

Koně.

	hříbata do 1 roku	do 2 roků hřebci	do 2 roků klisny	do 3 roků hřebci	do 3 roků klisny	přes 3 roky hřebci	přes 3 roky klisny plemenné	přes 3 roky klisny ostatní	valaši přes 1 rok	do 3 let k táhu	Ujezdi	Celkem
Mor. Húrová	3	-	1	-	1	5	22	11	47	1	1	91
Stádlo	1	-	1	-	1	-	8	6	10	-	-	27
Benátky	2	-	1	-	1	-	7	-	3	-	-	14
Celkem	6	-	3	-	3	5	37	17	60	1	1	132

Skot.

	telata sající	telata do 3 měs.	jalovice do 6 měs.	jalovice do 1 roku	býci přes 1 rok plemenní	býci přes 1 rok ostatní	jalovice přes 1 rok připuštěné	jalovice přes 1 rok nepřip.	krávy plemenné	krávy ostatní		Celkem
Mor. Húrová	14	30	33	39	3	8	20	25	190	2	-	364
Stádlo	4	15	11	3	-	-	7	18	72	1	-	131
Benátky	4	3	5	12	-	-	-	9	33	-	-	66
Celkem	22	48	49	54	3	8	27	52	295	3	-	561

Vepři.

	Selata do 3 měs.	běhouni do 1 roku	přes 1 rok kanci plemenní	přes 1 rok plemenice	ostatní vepři	Celkem
Mor. Húrová	109	150	1	28	3	291
Stádlo	85	45	-	7	-	137
Benátky	36	20	-	7	-	63
	230	215	1	42	3	491

Kozy

	do 1 roku	přes 1 rok kozli	přes 1 rok kozy	Celkem
Mor. Húrová	6	3	130	139
Stádlo	2	-	43	45
Benátky	6	-	28	34
	14	3	201	218

Králíci

	Králíci	-
Mor. Húrová	212	-
Stádlo	5	-
Benátky	59	-
	276	-

Drůbež.

	Kohouti	Slepice	Kroceni	Husy	Kachny	Perličky	Celkem
Mor. Húrová	73	1687	11	142	51	2	1966
Stádlo	38	625	2	62	7	-	734
Benátky	16	313	-	25	4	-	358
	127	2625	13	229	62	2	3058

1926.

Rok 1926 byl ve znamení dvou významných událostí – jedné příznivé – stavby okresní silnice k vodovodu a druhé nepříznivé – povodně a mokra. Obě vtiskly celé vesnici po značnou část roku svůj ráz – stavba silnice zaměstnávala dovozem materiálu stavebního všechny koňské potahy a částečně i lidi, povodeň a mokro zničily značnou část velmi slibné úrody a obě znemožnily téměř jízdu po staveništi silnice k vodovodu v měsících květnu až srpnu. O obou událostech zmíním se podrobně později. – Ráz roku

Starý rok přešel do nového s blátem, mlhami a pliskanicemi, což vydrželo až do 9/I., kdy uhodila trvalá, pěkná zima, jež dosáhla vrcholu 12/I. – 14C a skončila 26/I. Přes týden byla i sanice. Únor byl dosti teplý, zamračený; střídaly se mrazy s deštěm a blátem, což se přenesl i do března. V polovině března uhodily zase slabší mrazy (až -8C) a vydržely téměř do konce měsíce. – Počasí v zimě.

Stavební ruch po loňském rozmachu pokračoval i v letošním roce dosti čile. Zahájen byl hned v polovině února nutnými přestavbami chlévů v čís. 17 a 25, které po náhlem tání částečně spadly bez jakékoli ničitelské. Novostavby v Mor. Jiúrově byly provedeny tři, ve Stádle jedna a v Benátkách stavba menší stodůlky v čís. 18. Z novo- – Stavby.

stavb byla řádně dokončena a obydlena 1- Japletala František obuvníka, zdejšího rodáka a přísluhníka, jenž se sem přistěhoval z Brodku u Přerova. Mimo tohoto stavěla Richtrová Anna z čís. 51 a Strakl Rudolf ml., všichni u nově stavěné silnice k vodovodu proti Kovárni, kde vzniká celá nová část vesnice v bývalém rybníku. A pro příští rok jest již zakoupeno opět několik stavebních míst à 4 Kč za 1m² k stavbě domků v této části. A to všechno oživila zde nově stavba silnice okresní k vodovodu. Domek Japletala Františka s přísluhnými hospodářskými budovami obdržel č. 91. Strakl Rudolf vystavil si letos pouze prádelnu, ve které bydlí prozatím. Jako materiálu bylo použito hojně vepřovic u novostaveb samých zhotovených zmíněným Strakleem Rudolfem.

Ve Stádle postavila pěkný domek s přísluhnými hospodářskými budovami u silnice pod číslem 31. Kuchrová Anna, majitelka menší usedlosti č. 9. ve Stádle. Kéž by bylo možno celé Stádlo přestěhovati k této silnici. Domek obydlen tento rok nebyl.

U Benáškách přístavbou stodůlky v čís. 18. doplnila Seifertová Terezie, výměnkářka z Mgr. Fürové č. 19. odtržené budovy od mlýna na úplné hospodářství. Mlýn takto roztržen na 3 samostatná čísla: č. 2. (dosavádní) vlastní Žák Martin a

č. 17 " Plačková Apolonie

č. 18 " Seifertová Terezie.

Stavby prováděli zedničtí mistři Štěpán Lang (opravy chlévů, domek Richtrové tmy - domek ale staví otec její Richtr František který zedník sám s dcerou), Kryl František (domek Japletala F., Strakla Rud. a stodůlku Seifertové T.) oba ze Štěpánova a Helm ze Šumberka (domek ve Stádle.) Stavební materiál byl asi v ceně z roku 1925, zedníci měli na hodinu o 20 hal více (viz tabulky z 1925.)

Radio v obci.

Jako kdysi se rozšiřoval Edisonův vynález gramofon po celém světě, tak nyní heslem všech jest radio, jež se rozšiřuje od stá-

tu ke státu. Přenášení přednášek a koncertů elektrickým vlnami má pro venkov velký význam, který se stane praktickým právě tím, stanic vystavěných ve větších městech republiky, aby bylo možno tyto stanice poslouchati na krystal. Lampové přijímače jsou příliš drahé a komplikované. První radio přijímač pořídil si Neplech Josef, učitel v domě č. 23 na Dědince a to 3lampový, kterýmž silně vábila posluchače z celé vesnice, ale jako vše, brzy zevšedněla. Některých obcích zakoupily přijímače obce neb jiné korporace a umístily v hostincích neb jiných veřejných budovách a za poplatek popřávaly občanům požitek z radia. V Hrnojicích zakoupil radio zálohna s amplionem rozšiřovala různé přednášky oknem na náves. Do konce roku pořídili si radio strojníci u vodovodu. (15. března)

Účetní uzávěrky za rok 1925 pokladny

Účetní uzávěrky obecní.

	obecní		chudinského fondu		bytového fondu		Celkem	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Příjem	160.724	67	9.360	85	29.317	09	199.402	61
Výdání	151.489	70	5.902	66	23.640	49	181.032	85
Hotovost	9.234	97	3.458	19	5.676	60	18.369	76

Výroční účty za rok 1925 byly revidovány obecní finanční komisí 28. února 1926 a uznány správnými, obecní zastupitelstvo pak je schválilo 21. března 1926. V obecních účtech činí větší výdajovou položku doplatek za silnici u Benátek (41.923·75 Kč). V chudinském fondě docíleno větší úspory v ošetřovacích náhradách nemocenských.

Pozemková reforma v obvodu naší obce byla provedena v hlavních rysech v loni, letos byly přidělené pozemky civilním geometrem inž. Petrů z Týškova vytyčeny a zaměřeny 16 a 17. března a před tím koncem března zaplaceny první splátky v obnosu 500 Kč z 1 míry. Obec obdržela příděl luk za Břercemi, část (asi 12 měřic) u nového mosta přes Oskavu mezi Oskavou, Hurovkou a drahou, část (asi 8 mír) za dřevěným mostem přes Hurovku mezi drahou a Hurovkou. Občané Benátek obdr- Parcelace dvora Lužice.

žeti své přídily (asi 1 ha) za oběmi částmi přídělu obecního a to zpředu louky, dále pak pole (zorané louky). Mimo těchto dostali v této části přídily občan p. Laštan, občané p. Březeň a Chomoutova louky tyto náležely k velkostatku Šternberk. Všichni tito přídělci mají povinnost mkou společnou udržovati a opravovati dřevěný most přes Žirovku.

Pole obdržela obec ode dvora Šuřice u Varu u Šuřic mezi silnicí a bývalým mlýnským tokem stádelským. Občané stádelští dostali svoje přídily ve stádelském rybníku a to většinou v prodloužení dosavádních přídělů až k hrázi. Zbytek rybníka obdrželi lidé z Šuřic. Mimo to obec obdržela hrázcčást toku.

Přídíl od dvora Šuřice

Běžné číslo	Jméno přídělce	Čís. domu	Číslo parcely	Výměra přídělu ha	ar	m²	Čistý výnos katast. Kč	h	Pozemková daň Kč	h	Přídělová cena Kč	h
1.	Ludova Anička stádlo	17	120/27		66	20	36	82	8	36		
2.	Hýbner Štěpán "	25	120/17		39	30	14	34	3	35		
			120/34		1	15		42				
3.	Kučera Bedřich "		120/25		53	10	29	52	6	90		
			120/31		2	39		88				
4	Kučerová Anna "	9	120/26	1	20	05	66	76	15	15		
5	Novák Rudolf "	18	120/23		42	95	15	68	3	56		
6.	Rotter Jan "	20	120/24		35	60	13	-	2	95		
7.	Šíma František "	11	120/29		86	15	47	90				
			443/3		3	36	1	86	11	44		
			443/4		1	10		62				
8	Vyhnánek František "	26	120/28		89	71	49	88	11	61		
			120/33			78	1	28				
9.	Gregůrek Stanislav "	30.	120/18		75	35	27	50	6	31		
			120/33		2	29		28				
10.	Obec Mor. Žirová		115/3	2	14	56	152	86				
			120/1		17	50	6	38	37	28		
			120/30		1	35	-	76				
			436		9	35	4	22				
			467		3	06	-	-	-	-		mlýnský tok
			466		7	55	-	-	-	-		"
			443/1		63	38	-	-	-	-		hráze

Stavba silnice ke Štarnovu.

Stavba této nyní pro nás tak důležité silnice byla i v tomto roce silně ohrožena tentokráte zemským výborem v Brně. Při mé intervenci v Brně 12/I. 26 bylo mi přímo sděleno, že vzhledem k špatné finanční situaci silničního výboru ve Šumberku stavba povolena nebude, leda na intervenci mocného strýčka-politika. A tak stavbu této silnice vymohl u zem. výboru poslanec Becák z Vel. Týnce u Olomouce. Něco to Šumberk na stavbu silnice darovalo potřebný jeho pozemek, teď zase se naskytla nová překážka - usnesení štarnovských, silnou svou část stavěti až v roce 1930. Bylo nutno znovu se štarnovskými jednati a to energicky, abychom neprospali i letošní rok. Bylo nutno přibrati četnictvo a okresní správu politickou ve Šumberku, která konečně nařídila Štarnovu buď důkladnou opravu cesty v jejím katastru hlavně u Gryganu - neb stavbu silnice. A to pomohlo. 16. března, kdy se mělo u silnič. výboru jednati o tom, aby Štarnov se zavázal ke stavbě této silnice nejpozději v roce 1928, přinesl starosta štarnovský již hotové usnesení obec. zastupitelstva v tomto nám příznivém smyslu. Vzhledem k pokročilé již době roční usneseno v souhlase se zemským výborem vypsati stavbu jen dílu této silnice a to po vodovod v délce 660 m. Stavba byla vypsána konečně dne 29. března sil. výborem a zadána 16. dubna 1926 civilnímu inženýrovi Hermanu Langemu ve Šumberku za obnos 71.026·22 Kč; ač nejlacinější byla firma ing. Hrbata a Smékal v Prostějově za 69.358·31 Kč. Rozhodla kvalita materiálu, dobrý, modrý, tvrdý kámen, snadný dovoz z Prauckovy skály v Gruntě po rovině a silnici a známost firmy (stavěla silniční most u Benátek přes Hurovku a silnici na Dědince.) Dovoz veškerého materiálu vyměnila si obec obstarati sama za pevně předem stanovené dovozné a to: u kamene 18 Kč od 1 m³, u hrubého štěrku 19 Kč od 1 m³ a u drobného štěrku 20 Kč od 1 m³. Písek usneseno brát z Hurovky a stanoven podnikateli poplatek 3·50 Kč z 1 m³. Ofert bylo podáno celkem 6, jež po drobně uvádím.

Seznam nabídek na stavbu silnice k vodovodu.

	Inž. Hybata a Smékal Prostějov		Inž. Hr. Lange Šumperk		Inž. Lychrais a Wittner Olomouc		Inž. Pittl a Brauseweth Šumperk		Inž. Chlup Olomouc		Inž. Sonček Prostějov	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Zemní práce	9.372	81	8879	22	9473	69	10.491	52	8801	28	10.974	-
Frézem vozovky	47.815	50	48.923	50	53.300	90	57.434	10	61.543	20	64.466	50
Objekty	8.163	-	8.612	50	6.615	-	8.244	10	7.610	-	9.357	-
Stromky	2.376	-	2.376	-	1980	-	2.112	-	1.980	-	1.980	-
Ohraničení	735	-	695	-	650	-	775	-	453	-	720	-
Odvraníky	896	-	1540	-	1064	-	1064	-	840	-	980	-
Celkem	69.358	31	71.026	22	73.083	59	80.120	72	81.227	68	88.477	50

Na základě ústního souhlasu vedoucích činitelů Šumperského oddělení zemského stavebního úřadu započato konečně se stavbou silnice dne 23. dubna, ale již 26. dubna stavba zastavena pro dodatečný nesouhlas vrchl. zem. stav. rady Mišy ze Šumperka se zadáním stavby. Uplatňovaly se tu důvody národnostní. Pisatel byl nucen zajeti znovu do Brna (29-30/IV.) a intervencemi vymoci si ústní svolení k pokračování ve stavbě u předsedy zemsk. stavebního úřadu a současně popohnati udělení zemské subvence. Konečně tedy 3. května započato intensivně se 14-18 lidmi s planírováním vozovky a to v místech, kde odbočuje „nová cesta“. Odtud ke kovárni se odkopávalo až přes 1/2 metru hlíny a směrem ke kamennému mostu zase až 3/4 metru (u rybníkové příkopy) se navyšovalo. Rovněž rampa před mostem na farském poli se nově navyšovala a mimo to část od kovárny po obecní stavení. Těmito velkými přesuny hlíny se silnice vyrovnala. Mezitím došlo 20/V. schválení zemského výboru zadání stavby a současně udělena zemská subvence 6000 Kč. Ale smůla, která provázela stavbu této silnice hned od prvního jednání o ní, neopustila ji ani během stavby. Pozemní práce šly velmi pomalu ku předu, jelikož dělníci - většinou štembeřští pracovali pouze 8-9 hodin s výsledkem velmi malým. Časté déšť hlavně v druhé polovici května a po celý červen zdržovaly ba znemožňovaly vůbec pozemní práce, jelikož navezená hlína proměnila se v bahno

Povodeň 5 a 6. června pak část silnice před mostem úplně zaplavila, takže práci i dovoz kamene bylo nutno zastaviti. Situace v tu dobu byla zoufalá. Vozovka byla úplně rozmoklá a tak rozježená, že nebylo možno po ní jeti. Při odkopávce hlíny nad trávníkem (u Kovárnou) pod. parcelou č. přišlo se na mocný proud jemného moravního písku, jehož vyvezeno podnikatelem 120 m³ jednak pro potřebu stavby silnicím jednak pro soukromou potřebu za poplatek 5 Kč z 1 m³ obci. Obyla jáma uprostřed vozovky naplnila se za povodně vodou, stěny její se sesýpaly, takže byl strach kolem ní jeti. Bylo proto nutno jeździti Dědinkou a hraničkami kolem vodovodu neb přes Benátka na Dílečky neb do Oklouček pro jetelinu neb jiné práce. Cesta hraničkama nezvyklá těžším nákladním stala se v několika dnech rovněž nesjízdnou a zbyla jediná cesta na Benátka. Za těch okolností byl dovoz kamene nemožný a dokončení pozemních prací rovněž, takže se štěrkováním se začalo teprve 28. června a to po jedné polovici u panského a u nové cesty (kde byl dostatek kamene). Silnice měla býti do jiní hotova a zatím přede jinými bylo nejpilněji jak s dovozem tak s ostatní prací. Dlouhými dešti byla všechna práce v poli zpoždena, občané nechtěli dovážeti materiál, bylo nutno prositi, hroziti, dovolávati se splnění závazku, svolávati schůze, posílati ostré a plamenné oběžníky, aby silnice na jíně byla vyštěrována a alespoň hrubým štěrkem poštěrkována. Spojenými úsilí podařilo se jí zhruba vyštěrovati a hrubým štěrkem vyštěrkovati (ne všude - oba konce byly dostěrovány až 17/VII.) silnici na jíně, ale ta jízda po hrubém štěrku to chvíle někde vyvrátil jinu do příkopy neb strhal radek jíny. Opět bylo nutno z Dílečků a Oklouček jeździti na Benátka neb Dědinkou (ale tam to nebylo lepší). Na svážku obilí ve žni roku 1926 bude se dlouho vzpomínati. Po žních bylo započato s pilným dovozem drobného štěrku pod val a na den 23/VII. 26 bylo stanoveno převzetí materiálu dodaného na stavbu silnice před válcem. Stěl i štěrk potud

byl na místě, byl zaměřen, rovněž písek a 25/VIII. o poledne dojel val. Silnici však nedoválil a 28/VIII. odejel vypomáhati oknem demonckým. Silnice byla konečně doválena, ač ne řádně, až 4 a 5. října za řepné kampaně. Tím, že silnice nebyla řádně zavalena hned v srpnu a nemohla řádně vyschnouti, velmi utrpěla a její opravem bude během roku vyžadovati značný náklad. Se silnicí byl upraven kamený most, tím že postranní zídky rozebrány a most opatřen novým železným zábradlím zabetonovaným do zdiva mostu. Most tím rozšířen na m a odtud do úplně nového ranchu. Prostřední pilíř byl rovněž v základech zesílen betonovou zídkou. Most tato obnovený zůstane ještě několik generací. - Koncem července otevřen byl starý zděný kanál vedoucí z Focíala pod silnicí v délce m a řádně vyčištěn - bylo v něm 80cm nánosu. Komín dne 3/VI. byl zmazán za velmi dobrý a ponechán; znovu byl zadělán 3/VIII. 26 a opatřen 2 čistícími šachtami, z nichž jedna opatřena příklopem - jiné zazděná a druhá otevřená. Propustky z betonových rour byly zřízeny 3 a jeden rampový kanál na novou cestu. Všechny převzal silniční výbor. Rigol bylo zřízeno 180·5 m a 16 Kč. U sochy sv. Jana zřízena 2 křídla silnice k vnější lepšímu stácení z kontrolní váhy. Tím stavba této důležité silnice skončena po stránce obtížích o příkazkách, o nichž ani mnohý neví. Vyúčtování silnice provedeno 9. prosince, při čemž silnice a všechny objekty zaměřeny. Konečný účet stanoven na 76.371·75 Kč + 1480 Kč za 74 stromků - třešní, jež dodal silniční výbor - jsou ze zemské hospodářské školy v Šumperku - a jistě na podzim zasadil. Rozpočet i nabídka pan. Lange překročena o 6.825·53 Kč a to provedením různých prací mimo rozpočet - zřízením rigol, pracemi u mosta a prodloužením vorovky (křídla u sv. Jana) a mimo to dodáním většího množství štěrku. Na úhradu nákladu stavby silnice ke Starnovu (celé) uzavřena u Rolnické záložny ve Starnově na dlouhá léta půjčka v obnosu 110.000 Kč za velmi výhodných podmínek na úrok o 1% vyšší než platí z vkladů. Na část k vydovolu bylo vybráno 45.000 Kč, ostatek nákladu uhrazen hotovostí a příkazkami. - Doveženo bylo na silnici 736 fur materiálu ze skály a to 584 m³ kamene, 256 m³ hrubého a 26 m³ drobného štěrku. 1 m³ se počítal za 14 q. Všechny fury jsem odvážil na zdejší

kontrolní váze, jíž se plně osvědčila. A nyní dosloh k stavbě. Firma inž. Lange se tentokráte neosvědčila vinou dozoru nad stavbou. Původně dohlížel účetní bez místa, později stroje inženýr - tedy neodborníci. Vinou jejich firma zbytečně vydala mnoho peněz a stavba se protahovala. Podobně protahovali stavbu někteří občané odpíráním dovozu kamene. Za těch všech nepříznivých okolností byla stavba silnice velmi obtížnou a nevděčnou. Snad II. část půjde v roce 1928 lépe.

Jaro - jarní polní práce

A nyní se vraťme k jaru 1926. Astronomický začátek jara uvedly mrazy až -8°C, které ale brzo vystřídalo pěkné počasí, takže 24/III. odpoledne začali jednotlivci se setím (ráno v následující dny byly ale ještě mrazy). První vlaštovky objevily se 5. dubna, první bouře - vydatná se ohlásila 30. března. Setí obilí bylo skončeno v týdnu a ještě v prvých dnech dubnových na zelený čtvrtek započato se setím řepy. Osev řepy vzhledem k značně snížené ceně 14 Kč za 100 kg - v Čechách 15 Kč, na Slovensku 11 Kč - dosti poklesl, což u nás zrovna není tak znatelný, jižto okruh pěstovatelů řepy se značně rozšířil o mnoho drobkářů, kteří zaměnili kozy za krávu. Osev řepy skončen v polovině dubna. Vzešlo zárovně s ředkvemi zmáčku, ranné zárovny již koncem března. Ozimy přezimovaly dobře, rovněž jetelniny. Jarní práce byly normální. Počasí bylo příznivé a dosti teplé. Koncem dubna a počátkem května objevily se spousty chrousti nebývalé. Počasí se zhoršilo v druhé polovině května na prokopávání a protrhování řep, s nimiž byly velké potíže. Deště dostavivší se v druhé polovině května vyvrcholily povodní 5. a 6. června, načež následovalo velké mokro, které znemožnilo vůbec práce na poli. Voda stála všude na poli, země byla zamokla, že nebylo na ni možno vstoupiti a tak, kdo se opozdil s řepou neb zmáčky, protrhoval ji koncem června, rovněž okopával zmáčky. Hrozná podívaná byla na zarostlé a prostlé řepy, z nichž mnohé bylo nutno zaorati neb nechati neprotrhané. Podobně zmáčky mnohé nebylo možno ani řádkovati pro rozbahněnou půdu. Čím mnohé vyhlídky na sklizeň.

Odvod pro naši obec se konal 19. dubna v barácích ve Šumberku, a zúčastnilo se jich 18 mladíků, z nichž uznali schopnými 7, vesměs úkonné ellapce. Odvod byl klidný. Odvod.

Selská jízda, organisace venkovských milovníků jezdeckého sportu při Republikánské straně, zapustila kořeny i do naší obce. Členy odbočky olomoucko-šumberského okresu jsou u nás Lindner Ladislav, nájemce usedlosti ve Skále č. 1. – jest současně náčelníkem odbočky – a Šima Josef, rol. syn z čís. 18, známý milovník koní. Letos cvičily v Olmouci čtveřice na koních. Selská jízda

Přidělené lonky i pole byly rozděleny na dílce až po měřici a pronajaty jednotlivým občanům a to: lonky hnorovským a benátským (12 měřic a 140 kč za měřici a 160 kč za měřici lonky – mimo to z přídavků bylo ponecháno 8 měřic pro býky) pole u Suřic občanům z Suřic a ze Skále, jež navrhla Vár. jednota v Suřici (měřice 170 kč). Lonky byly ohraničeny 17. dubna 28 hraničníky. Pronájem přidělených lonek polí.

Ve dnech 4 až 9. května 1926 konány u nás misie po 26 letém přerušení. To Dr. Klementem M. J. Žurkem, redemptoristou z Bílska u Litovle. Účastníků byla velmi značná i z celého okolí, mužů malá – více z okolí. Doba byla volena nevhodně. Zakončeny v neděli o svícení misionářského kříže zúčastnilo se velmi mnoho lidí z celého okolí. Misie.

Část návsi před čís. 26. byla ve dnech 8 a 9. května navezena 45 m³ hlíny ze silnice a srovnána nákladem 257 Kč. Příštím rokem se zřídí ještě zbývající část kanálu a bude pak možno tuto část řádně upraviti v sad. Úprava návsi.

Jaro, se zeleným kmenem bývá každoročně bojem o snížení cen mléka. Letos obzvláště prudce vzplanul, když mlékař Tavrovský František č. ohlásil 17. května 1926, že snižuje ceny mléka z 1·30 Kč na 1·20 Kč. Dnes, kdy každý haléř jest vzácný, vyvolalo toto snížení a hlavně jeho způsob vzkazovací bouři nevole. Příštího dne tři z postižených rolníků zajeli vyjednávati o dodávku mléka do mlékárny ve Štěpánově a odtud po nepříznivém jednání do mlékárny v Bohunovicích, kdež ujednána dodávka mléka. Večer téhož dne Boj o ceny mléka.

svolána do hostince p. Ffladiše č. 5. schůze všech producentů mléka, na níž po velmi bouřlivém jednání usneseno velkou většinou dodávati mléko do mlékárny v Bohunovicích za následujících podmínek: Dovoz mléka do mlékárny si obstarají dodavatelé a mlékárna na úhradu dovozu bude přispívati 10 Kč denně. Konve objedná mlékárna na účet dodavatelů. Členské podíly mlékárny (ratim) 20 Kč + 100 Kč zápisného budou stanoveny dodavatelům až po celoroční dodávce mléka dle dodaného množství, ratim každý odebral pouze 1 podíl. Ffléko se platí dle tuku a to základní cena za 1 l k + za každý stupeň tuku h

Povodeň 5 a 6 června 1926.

Po celotýdenním deštivém počasí v sobotu 5. června 1926 o 5 hodině ráno spustil se prudký liják, který trval nepřetržitě téměř až do večera. Příkopy chrlily spousty vod do potoka a kanál z močidla pod silnicí nestačil pojmouti vodu ze záhumení, takže zahrádky v močidle byly všechny zaplaveny. Voda v Ffeurovce stoupala od 7 hod. ráno a v odpoledních hodinách již se rozlévala po trávníku a po polích. Večer přibývala velmi rychle, takže bylo nutno ustanoviti noční hlídky hasičské, aby hlídali hlavní mosty a budovy ležící bezprostředně u vody. Příkopem u čís. 1. tlačila se z potoka do vesnice, zaplavila chodník podél chlévů č. 1. a celé močidlo - zahrádky. Vnastalé tmě spousty kalných vod příšerně hučely a dosáhly vrcholu o 8 hodině v noci. Teprve po třetí hodině počala voda zvolna opadávati. V neděli

dopoledne byl smutný pohled na širé pole po obou stranách Hurovky. Chmelínek, pole za humny, smoky, trávník, traty, díly v Benátkách až po výšiny u hájové cesty byly zaplaveny prouděcí kalnou vodou, jež hnala se mocnými proudy přes nádanky až k humnu Fyrka Josefa č. 8. a přes trávník benátský a domky do Oskavy. Jiný proud valil se přes silnici mezi mosty přes Hurovku a Oskavu a přes široké do Oskavy. Hostinec benátský p. Kováka Jaroslava č. 13. Plevna zvaný byl kol dokola obklíčen vodou, jež dosahovala na silnici výše 50cm. Silnice byla vymleta do štěrku, písek se štěrkem zanesen do příkop a do polí a po mezi mosty a rovněž i část ke Štarnovu. Povodeň ovšem stejně řádila i na levém břehu Hurovky, kde zaplavila všechny kratiny pod dílečky i okloučkami, ale rozlila se i za trávníkovou (oklouckovou) cestu na dílečky ale hlavně do Oklouček, jež celé téměř zaplavila. Po silnici směrem ke Štarnovu valila se voda na pole benátská, obecní louky a majlonty. Jiný mocný proud přelíval se za novým železobetonovým mostem po zemácích Blkoše Aloise z Dědinky č. 20, jež úplně zničil, na majlonty, úhory, hmbé strany, obecní louky a odtud do Čmírovského rybníka a kluží. Pohled na ty spousty vod, jež úplně zaplavily všechny zmíněné traty a proměnily je v prouděcí jezera, byl hrozný. Zvláštně byla podívaná na širé lány krásného obilí zamoře úplně pod vodou neb zaplaveného nánosem. Všechny cesty v zaplaveném území byly proměněny v potoky. Projížděl jsem celé zaplavené území povozem v neděli po poledni, kdy v dolině kde již voda opadla, ale pár koní mnohé se na mnohým místech dobře opírati prouděcím spousta vod. Mosty kamenný i nový z Benátek vyčnívaly jako pasy z hučících vod a jen několik cm otvorů zůstávalo. V našem katastru bylo zaplaveno asi 250 ha pozemků, z toho asi 40 ha luk a 210 ha polí. Lidé projížděli místo povodně na koních a povozech. Do Benátek putovali zástupy lidí z okolí shlédnouti nebývalou zátopu. Na Plevnu se bylo možno dostati jen povozem, bicyklem, člunem aneb po zvláštní polovaná lávce z trámů a desek. Čtné fotografické snímky povodně přikládám od různých amatérů. Povodní nejvíce byly postiženy zemáky, jež zničeny, dále řepy a sena, jež zanesena bahnem a né-li zničena, tak značně

znehodnocena a podobně i jetelniny. Rovněž máky. U obilí ani na nánosy a polehliny nebylo tak škodu znáti a ukázala se až při vymlátí. Obilí více než povodeň poškodily dlouho trvající deště a to právě v době květu. K povodni dlužno ještě dodati, že zavodněním Říčí byly zaplaveny ještě všechny louky podél této a to asi 3x po sobě. Povodeň způsobila škody i ve Stále, kde voda se tlačila bývalým mlýnským tokem až do vsi a zaplavila rovněž přiléhlé pozemky.

Mokro. K povodni se přidružily dlouho trvající deště (až do 20. června.) jež způsobily mnohem větší škody než povodeň sama. Mokrem byly nejvíce postiženy pozemky na Dědince, močary, rybník, okloučka, traty, benátské pole od Stamova, Mazlonky, Úhory, Obecní louky, hrubé strany a vše, co bylo zaplaveno předtím povodní. Jetelniny a řepy byly úplně vymočeny a zničeny, vůně po polích stály spousty vod bez odpadu. Příkopy a příčky po několika mokrých letech padly se plytčinami a pro několikeré urgence od obce jednotlivci nevykázány. Vyhrnovaly se tyrve ve vodě až škoda byla velká. Jeřmany a žita počaly plonitnouti a potřebně i okopaniny. Tak velmi slibná sklizeň den za dne upadala.

Škody způsobené povodní prohlédla komise složená ze zástupce okr. správy politické a berní správy ve Šumberku dne 7. června 1926, mimo to škody byly několikráte zapsány a přihlášeny, žádány odpisy daní i podpory a výsledek byl, že z celkové podpory pro okres šumberský v obnosu 20.000 Kč (komise odhadla škody na 200.000 Kč) obdržela naše obec 1428 Kč pro 10 poškozených a to ne v penězích, nýbrž v krmivech. Rozdělit tak nepatrný obnos mezi 65 poškozených (50 z Por. Húrové a 15 z Benátek) bylo velkým úměním a místní komise, jíž to měla provésti, navrhla po dlouhém jednání, aby se vyžádal za ten obnos oves a skrmil se obecním býkům, čímž bude snížen poplatek z krav všem. Námitek proti tomto usnesení nebylo a proto dne 23. listopadu 1926 přivezeno asi 10 q ovsa z Hospodářského družstva v Olomouci à 145 Kč 100 kg, jenž věnován usnesenému účelu.

Nedostatek pracovních sil v zemědělství znatelný již po několik roků vyvrcholil u nás letos přede žními. Citelný nedostatek děvčat od Nového roku odchodem asi 10 přede žními způsobil v obci přím vzmšení a vyžádal si zvláštní opatření se strany zaměstnavatelů. Obrátili se na Slovácko, odkudž opatřena náhrada nikoliv však rovnocenná. Z Kunice a okolí nastoupilo zde službu asi 15 Slovinek, z nichž však ani polovina nedočkala Vánoc. Jsykle jsou prací u velkostatků, ale ne u rolníků. Nedostatku dělnictva čelno jako lom příbramm trestanecký oddílu od krajského soudu v Olomouci a to od konce května až do konce listopadu.

Nedostatek zemědělských dělníků.

Nemocenské pojištění bylo nově upraveno a rozšířeno o starobní a invalidní pojištění a to s platností od 1. července 1927. Téhož dne stala se pro zemědělce okresu šumberského příslušnou „Zemědělsko-lesnická nemocenské pojišťovna v Uničově" místo dosavádní „Okresní nem. pojišťovny v Šumberku." Toto sociální pojištění má zajistit všemu dělnictvu spokojené stáří. Ideální zákon však v praxi se ukázal příliš krutým právě u nejméně placených dělníků. Premie zdánlivě malé jsou příliš velké u čeledi i zemědělského dělnictva a to pro zaměstnavatele, jestliže musí platiti je celé i za zaměstnance. Za půl roku svého trvání zákon způsobil mezi zaměstnavateli a zaměstnanci mnoho zlé krve. Týdenní premie ve III. třídě obnáší 8·50 Kč (pro menší děvčata a pastušky) a ve IV. třídě 11·30 Kč (pro děvčata a čeledíny) Při 3-4 čeledínech jest to do roka obrovský obnos - nová daň. Proto se volá všude po změně tohoto zákona.

Sociální pojištění.

VIII. vysokoškolský slet konal se ve dnech 4-6. července 1926 v Praze za obrovské účasti. Od nás zúčastnilo se

VIII. vysokoškolský slet v Praze

Po dlouhých deštích červnových zdálo se, že příroda chce vynahraditi, co zameškala. Slunce počalo pražiti 20./VI. a po několika deštivých dnech na počátku července vedro vyvrcholilo mezi 3-15. červencem 1926, kdy teploměr ukazoval na slunci až 50 C. Obilí dešti silně polehlo a podmoklo a nyní pod žhavými paprsky rychle dozrávalo - ba vyzráhalo. Podmoklé

Žně.

Zapsal [illegible]

Revise obec. kronik MCMXXVII.

Viděl 6. června 1927 [illegible] okr.

28./8. 1927. Zlámal

Okr. úř. jmp. Šumperk

1928

Byv v prosinci 1931 ustanoven místním kronikářem podjal jsem se úkolu obtížného, neboť zápisy v kronice nebyly prováděny od r. 1928 až do r. 1931. Těžko bylo mi opatřovati si zprávy za uplynulá léta. Mnohé události byly zapomenuty, písemných zápisů téměř nebylo. Budoucí čtenář nechť mi tedy odpustí, že zápisy za ona léta jsou kusé.

Jan Vyhnánek

Rok 1928 je rokem jubilejním. Letos dožívá se naše milá republika desátého svého výročí. Na oslavu tohoto jubilea připravuje se řada podniků z nichž nejvýznamnějším je celostátní výstava sovolské kultury v Praze.

Zima byla celkem mírná. 13. března začalo se pracovati na poli, do 27. března se celo obilí. Žemáky byly zasazeny a cukrovka zasta do konce dubna. První vlaštovky přiletěly 5. dubna. Jaro bylo pěkné, ale v červnu náhle se ochladilo a dokonce 3. června byl v noci slabý mráz. Také 18. června byl slabý mrázek. Pak náhle se otepliło a v první polovici července nastala vedra (přes 30°C). Obilí rychle dozrávalo, takže žně začaly 17. července, brzy bylo vše sklizeno. Věnce byly 9. srpna. 6. srpna začalo se mlátit. Sklizeň byla

Otavy začaly se kositi 1. září, sušení skončeno 15. září. Podzimní setí započalo 18. září, vybírání zemáků 25. září, řepy 3. října. Zima blížila se rychle, již 25. září první noční mráz spálil květiny. 2. října zabětal

se lučbou Vysoké Hole pomím sněhem. Sklizeň řepy skončena 20. října. Na litovelskou válku bylo dovezeno 9.000 q.
Koncem října se otepliło a nastało pěkné podzimní počasí.

Průměrné ceny plodin. V únoru na pražské burse se platila: pšenice 220Kč, žito 130Kč, ječmen (radní) 170Kč, oves 190Kč, kukuřice 150Kč, hrách Viktoria 480Kč.

Dvouhaléře Dvouhaléře vzaty z oběhu a vydáno nařízení, že všechny platy mají býti zaokrouhlovány na 5ti haléře. Tak jsme se rozloučili se starým „krejcarem", obyklou almužnou žebráků před válkou, dnes ovšem ani od pětihaléře se nepočítá, nejnižší běžnou mincí jest tepruve desetihaléř.

Jubilejní 10Kč. Do konce dubna budou vydány jubilejní stříbrné desetikoruny, budou míti vročení 1918–28.

Výstava Jubilejní výstava samostatné kultury v Brně byla otevřena v květnu a trvala až do 14. října, celkem 140 dní dosáhla 2,646.142 návštěvníků, průměrná návštěva denní byla 19.285 osob. Byla skutečnou pohádkou.

Nezaměstnanost Koncem května bylo v celé republice 36.000 nezaměst.

Obecní volby Volby nového zastupitelstva byly provedeny dne 2. srpna. Podány byly 4 kandidátky: 1. Bund der Landwirte obdržel 51 hlasů (2 mandáty) 2. Občanská kand. z Benátek 47 hlasů (1 mandát) 3. Česká strana ve Stádle 73 hlasy (3 mandáty) 4. Spojené strany v Mor. Húrové 236 hlasů (9 mandátů) 4. září zvolen starostou Josef Bayer (8 hlasy)

Silnice ke Štarnovu Stavba zadána dne 2. dubna firmě inž. Altar a Rysavý z Olomouce za 56.344Kč 90h.

Vavřinecká Oblíbená pouť „Vavřinecká" (12/VIII.) ve Štěpánově k velké žalosti zdejší omladiny se letos nekonal. V bytních domech ve Štěpánově vyskytlo se více případů břišního tyfu a tak ze zdravotních důvodů přes protesty mnohých cizinců okres. úřad „Vavřinecká" zakázal.

Kursy Kč. V říjnu: 1 něm. marka 8·01Kč, 1 hol. zlatý 13·80Kč, 1 švýc. frank 6.48Kč, 1 rakouský šiling 4·73Kč, 1 polský zlotý 3·77Kč, 1 ital-

ská lira 1·75Kč, 1 francouzský frank 1·31Kč, 1 jihoslovanský dinar 0·59Kč, 1 rumunský lei 0·20Kč, 1 bulharský lev 0·24Kč, 1 americký dolar 33·65Kč, 1 anglická libra šterl. 163·15Kč.

1. září bylo v republice napočítáno 221.208 posluchačů (Na Moravě a ve Slezsku 48.689) U nás 2 posluchači. Rozhlas

Dosud do vlastnictví nových nabyvatelů převedeno 12.460 km² (republika měří 140.000 km²) Z toho vyvlastněno 7.520 km² půdy zemědělské) V českých zemích je přídel zemědělské půdy skončen. Pozemková reforma dala 21% zemědělcům přídel půdy. Na Vinařovsku obdrželi čeští uchazeči 8.912 měřic, na šternberksku 4.147 měřic.. Pozemková reforma.

Nejmenší počet nezaměstnaných

Byl u nás od počátku republiky v říjnu a to 31.162 osob. Nynější pracovní poměry jsou mimořádně příznivé.

Byl okázale slaven po celé republice. Při té příležitosti přednesl náš milý president své jubilejní poselství, které nás nabádá k radostné práci pro lepší příští republiky. Pravil: Máme svůj stát k tomu, abychom v něm usilovali o nejlepší řád, řekl byl o království boží; věřím, že často, o tom nevědouce, jsme k tomu osudem, Prozřetelností vedeni. Ideám a ideálům je vyměřena mocná působnost, jednotlivci i národové do veliké míry jsou tvůrci své budoucnosti. A bylo již často a správně řečeno, že na konec to vždy vyhrávají idealisté — ale ty věčné idejé a ideály nerodí se z fantastiky a nevědomosti. Náš politický úkol je vybudovati republiku demokratickou. Láska k bližnímu, humanita v demokracii není již filantropií a almužnictvím nýbrž vychovatelním umožniti každému občanu slušné živobytí zákonodárstvím. Demokracie není jen politickou nýbrž také hospodářskou a sociální. 28. říjen

10 let našeho

státního hospodářství nám ukázalo, že hospodařili jsme dobře aspoň v tom, že jsme udržovali rovnováhu ve státním rozpočtu. Naše státní hospodářství končí vždy přebytkem už od r. 1921. Největší přebytek jsme měli r. 1926 (2 miliardy)

Volby do zem. zastupitelstev.

V Čechách kandiduje 14 stran (6 čes. 7 něm. 1 komun.) Na Moravě a ve Slezsku 17 stran (7 čes, 7 něm., 1 komun., 1 polská a 1 polsko-židovská.) Na Slovensku a P. Rusi kandiduje 13 polit. stran. Na Moravě a ve Slezsku odevzdáno 1,637.095 hlasů a přiděleno 40 mandátů. Z toho obdržely české strany 25 mandátů, německé 11 a komunisté 4 mandáty.

	hlasů:	mandátů:
Českosl. str. lidová	304.807	8
Českosl. str. soc. demokrat.	206.033	6
Republ. str.	202.573	5
Komunist. str.	160.644	4
Čsl. str. nár. sociál.	140.599	3
Čsl. str. živnosten.	68.729	2
Čsl. str. nár. demokrat.	58.132	1
Německé strany úhrnem	439.499	11
Polské a židovské str. úhrnem	39.051	—

Každá strana dokazuje vlastní vítězství a porážku druhých. A žádná nemá pravdu. Celkem bylo odevzdáno v republice 6,692.933 hlasů Od posledních parlam. voleb mají velký úbytek hlasů česká strana lidová, ludová a komunisté. Co stály volby? V celé republice téměř 5 mil. Kč. (jen tisk kandidátek)

Ceny zemědělských plodin

Na olomoucké burse zaznamenány v prosinci:
Pšenice 181 Kč, žito 171 Kč, ječmen 172 Kč, oves 164 Kč, kukuřice 157 Kč, čočka 700 Kč, brambory šlutomasé 39 Kč, brambory průmyslové 30 Kč, červený jetel 850 Kč, pšeničná

mouka 290 Kč, žitná jednomletá 250 Kč

Měsíc	1921-22	1922-23	1923-24	1924-25	1925-26	1926-27	1927-28	1928-29
srpen	–	135	109·5	219·44	209·69	163·25	189·56	145·75
září	–	118·13	114·–	241·11	198·89	168·25	190·44	184·79
říjen	–	128·33	121·11	236·25	188·22	169·72	197·5	187·–
listopad	–	130·–	122·55	255·–	172·5	170·22	198·6	177·3
prosinec	–	122·78	142·4	256·88	175·–	174·25	211·72	177·5
leden	275·5	127·11	176·5	281·67	158·25	177·–	235·25	177
únor	253·75	128·75	182·–	276·38	146	175·5	232·13	179·2
březen	247·5	132·5	203·3	263·56	141·06	175·5	235·17	180·3
duben	240·–	132·5	183·11	241·07	149·38	182·69	232·25	–
květen	232·5	130·83	185·56	229·38	149·5	194·72	226·13	–
červen	236·25	129·72	178·65	224·17	142·3	192·5	222·6	–
červenec	240·–	127·19	176·–	225·–	147·5	192·5	–	–

Pohyb cen ječmene 1921–29

1929

Kruta zima

Když ani 13. února 1929 skřivánek nad bílou Hanou nezazpíval myslilo dost lidí, že už letos ani jara nebude. Nebylo pamětníka takové zimy. (Prý 153 let tak silných mrazů u nás nebylo.) Říkalo se, že příčinou tak kruté zimy byla úchylka Golfského proudu. Ve skutečnosti střední Evropa má velmi proměnlivé počasí vlivem větrného proudění vzduchu. Letos po celou zimu foukal ledový vítr od severovýchodu. Ani po hromnicích jsme se nedočkali, aby se obrátil a způsobil oblevu. Proto byla u nás taková zima, jako bývá na Sibiři. Zimě předcházelo horké léto, podzim byl pěkný a teplý. Vánoce byly opravdu bílé. Na saních se jezdilo celý leden, únor a březen. Rtuť v teploměru setrvala pod nulou od ledna až do 31. března. Pouze 9. března vystoupila nad nulu. Nejmenší zima v lednu byla -3°C, největší -20°C. Největší mrazy se dostavily v únoru. Tak 1. února byl mráz -21°C, na hromnice -18°C. Po celý únor padal sníh, největší metelice trvala od 31/I. do 3/II. Cesty a železniční trati byly vysoko navátý. Cesty ke Štěpánovu a ke Štarnovu byly nesjízdné. Veškerá doprava uvázla. A zima byla stále tužší a tužší. Zásoby uhlí do února vypočtené zmizely - nastal nedostatek paliva. Studny zamrzly (většina nově zařízených vodovodů v hospodářstvích v takové zimě neobstála, vedení bylo příliš mělko a zamrzlo. 10. února bylo již večer -22°C, do rána byla tak strašná zima, že ani okenní teploměry nestačily. Můj teplo-

měr ukazoval – 32°C (na olomouckém letišti – 35°C) Kdo z domu nemusel, nevycházel. Ptactvo se stáhla k lidským obydlím. Korpotve a vyhladovělé zajíci pouštěli se až do zahrad. Z hromad klestí za humny obírali zajíci úplně kůru. Ale bylo i dobytku ve chlévech. Slepice zmrzaly v kurníčích, kravám a koním omrzaly nohy, prasátkům se topilo v kamnech. Doprava osob a zboží uvázla nadobro. Mezi Šternberkem a Mladějovicemi uvázl večerní vlak v závějích, byla vyslána pomocná lokomotiva a uvázla tam také. Mrazem tuhl olej v ložiskách strojů, pára hned při výfuku mrzla, silné vrstvy jinovatky pokrývaly lokomotivy a bránily pohybu. 12. února přestalo na tratích olomouckého ředitelství jezditi 60 osobních vlaků (až do 5./III.) 13. února na Skarodom středu bylo – 14°C, 14./II. – –16°C, 15./II. – 16°C, 16./II. – 8°C, 17./II. – 3°C. Kdekdo si oddechl v radostné naději, že vláda zimy je konečně zlomena. Ale marně. Již 20. února byl opět mráz – 10°C, 21./II. – –15°C, 22./II. – –19°C. Pro nedostatek uhlí nařízeny školní (mrazové) prázdniny od 17./II. do 1./III. Začalo opět sněžiti, takže 27. února byly opět na polích metrové závěje. Pak zima slábla, protahovala se přes březen a duben. Nastaly nové obavy z oblev. Řečiště potoků až do dna promrzlá a až po okraj zavátá spoustami sněhu. (Podle výpočtů státního ústavu hydrologického bylo na území naší republiky nahromaděno ve formě sněhu obrovské množství vody, asi 11 km³) Tání začalo 7./III.; ve dne sníh tál, ale v noci opět mrzlo a tak sníh ponenáhlu se ztrácel a povodní vůbec nebylo. Na silnici ku Štípanovu byla ½ m silná vrstva zmrzlého sněhu. Který vůbec nechtěl táti a musel býti rozkopán. Konec samice byl 13. března. Teprve v půli dubna pominuly

mrazy, pole počala se obdělávati 17. dubna. První vlaštovky přiletěly 13. dubna. Břízy se rozvily 5. května, ale pak šlo všechno o překot. 3. května byla první bouřka a zároveň rozkvetly první květy na stromech. 21. května zakukala první kukačka.

Škody mrazem způsobené.

Osení pod sněhovou pokrývkou přezimovalo dobře. Hůře řádily mrazy v ovocných sadech. Smutný byl pohled na jaře na holé zmrzlé ořechy (staleté), hrušně a třešně. V celé naší vesnici nezůstalo téměř jediného ořechu, který by byl mrazem ušetřen. Mnohé zmrzly úplně a musely býti vykáceny, některým ořechům úplně koruny (Z pahýlů vyrašily bujné výmladky, které již roku 1931 přinesly plody.) Kmeny třešně měly po celé délce hluboké puklины mrazem způsobené. Zajímavé jest že v horách (Domašov) ořechy vůbec nezmrzly. Nejlépe zimu přestály jabloně. Hlavní příčinou pokromy byly prudké změny denní a noční teploty z jara (+23°C-12°C) Výborně se osvědčil vápenný nátěr kmenů, natřené kmeny nepopraskaly. Nejvíce odolaly jabloně, pak višně, švestky, značně méně slivoň, hrušně, nejméně třešně, meruňky, broskve a ořechy. K jabloni osvědčily se sorty ruského původu a české sorty domácího původu. Pomrzlo úhrnem v naší republice přes 4,000.000 stromů v hodnotě 250,000.000 Kč. Na 10 - 20 let je naše produkce ovocná ochromena. Více než polovina ovocného stromoví v historických zemích byla mrazem zničena.

Vichřice

Dne 4. července postiženy byly Čechy a Morava velikou větrnou bouří, průtrží mračen s krupami. Na 500 obcí bylo těžce poškozeno, na 20 osob přišlo při tom o život. Elektrické vedení z Olomouce do Břeclavi vedoucí hucovským katastrem (hrubé strany) bylo úplně vichřicí smeteno, mohutné dřevěné sloupy na

betonových podstavcích ležely zpřáčeny jako sirky.

Žně začaly dne 19. července za hrozných veder trvaly do 9. srpna. Sklizeň pokud nebyla poškozena vichřicí a krupobitím byla slušná. Škoda způsobená živelními pohromami dne 4./VII. a 25./VII. na Moravě odhadnuta na 100 mil. Kč. Žně.

Koncem srpna udeřila opět veliká vedra (přes 30° C) Vedra

Podzimní setí začalo 16. září, vlaštovky odletěly 29. září. Koncem září udeřila opět vedra (27° C) Následkem veder řepa brzy dozrála a sklizeň byla slabá. První mráz byl 30. října

V březnu zemřel spisovatel J. Holeček ve věku 76. let. Zanechává veliké dílo, románový cyklus „Naši," v němž výstižně vylíčil život jihočeského lidu. Spisovatel Holeček zemřel

Na masném trhu v Praze prodávalo se 1. července: Masný trh

Telata: 10–14 Kč, skopci 7·5 – 13·75 Kč, vepři 14·5 – 15·5 Kč, maso z volů přední 10·75 – 13·50 Kč, zadní 11·5 – 16·75 Kč, z býků 11 – 13 Kč, z krav přední 6 – 8 Kč, zadní 8 – 11·5 Kč, z jalovic 10·5 – 13 Kč.

Sklizeň hlavních obilnin v Čs. republice r. 1928 a 1929.

Plodina	Plocha sklizně 1929	Plocha sklizně 1928	Celkové výnosy 1929	Celkové výnosy 1928	Prům. výnosy po 1 ha 1929	Prům. výnosy po 1 ha 1928
Pšenice	766.200	755.407	13,081.368	14,015.960	17·1	18·6
Žito	1,006.389	1,003.604	16,153.956	17,792.655	16·1	17·7
Ječmen	722.817	718.394	12,778.461	14,020.684	17·7	19·5
OvES	847.098	837.465	13,664.324	14,232.814	16·1	17·–

Proti loňsku sklizeno méně pšenice o 6·67 %, žita o 9·21 %, ječmene o 8·86 %, ovsa o 3·99 %.

V květnu platilo se v Curychu za 100 Kč 15·36 švýc. franků, za 100 čs. marek 861·27 Kč, za 100 rak. šilingů 474·57 Kč, za 100 maď. pengö 588·75 Kč, za 100 pol. zlotých 378·82 Kč, za 100 srb. dinarů 59·38 Kč, za 1 dolar 33·79 Kč, za 1 Kurs čs. Kč

libru šterlingů 164·03 Kč; za 100 franc. franků 651·15 Kč; za 100 ital. lir 177·10 Kč; za 100 hol. zlatých 1355·10 Kč; za 100 rumun. lei 20·04 Kč; za 100 bulh. leů 24·40 Kč.

Let kolem světa.

Zeppellinova vzducholoď ukončila 29./VIII. let kolem světa. Let trval 21 dní 5 hodin a 31 min. Kdo jest Verne se svou „Cestou kolem světa za 40 dní?"

Manevry.

Koncem srpna a počátkem září konány na Hané velké manevry. Jako host byl přítomen francouzský maršál Petain. Všímal si bedlivě polní úrody — je sám vlastníkem hospodářství. Největší údiv vzbuzovala v něm řepa. Pravil prý: „No, taková řepa u nás nikdy nenaroste."

Co snědli vojáci?

Při letošních manevrech na Hané bylo stravováno celkem 32.000 mužů a živeno 5000 koní. Armáda spotřebovala denně 64 q masa, 16.000 kg chleba, pro koně bylo zkrmeno 300 q sena a 300 q ovsa.

Sklizeň ovoce.

Následky krutých mrazů projevily se i v nižší sklizni. Nejhůře dopadla sklizeň vlašských ořechů: 5.675 q t. j. asi 5% průměrné sklizně z let 1923–27. Sklizeň hrušek klesla na pouhých 37.946 q proti loňské sklizni 953.302 q. Průměrná sklizeň jablek v letech 1923–27 činila 1,114.546 q, letos se sklidilo 797.980 q t. j. 46% normální sklizně.

Poměrně nejlepší sklizeň je u švestek a to 1,061.121 q proti loňským 1,740.277 q.

Volby do Nár. Shromáždění.

Konaly se 27. října v předvečer „Svátku Svobody". Politické strany pořádaly před volbami tisíce schůzí. Tisíce řečníků mělo příležitost poučiti a provokovati občany. Kolik dobrých zrn tu padlo? Podle obsahu novin asi velice málo, naopak, rozsíval se leckde svár, ostouzelo se a štvalo. Přijdou nové volení

poslanci ukázati se svým voličům a proč jim něco rozumného, povzbuzujícího? Přijdou klásti účty, jak splnili sliby voličům dané?

U nás bylo odevzdáno: (první čís. posl. sněmovna, druhé číslice senát.) komunisté: 4, 5, Wahlgemeinschaf: 20, 20, němec. soc. dem: 3, 2, němec. nacionál.: 8, 5, národ. sociál.: 3, 5, sociál. demokr. čes.: 87, 79, liga: 0, 0, národ. demokr.: 1, 0, lidová str.: 71, 66, republ. str.: 177, 157, živnosten. str.: 27, 23, ludová: 0, 1, němec. nár. soc.: 5, 3. Celkem bylo odevzdáno do posl. sněmovny 406 hlasů a do senátu 366 hlasů.

Výsledky v našem volebním kraji (Olomouc XII.): komunisté 28.611, něm. agr. 32.744, něm. soc. dem. 42.319, židé 2.512, něm. nacion. 15.545, nár. sociál. 28.729, soc. demokr. 64.272, Stříbrný 2.236, nár. dem. 12.768, lidovci 68.361, republ. 53.087, živnost. 20.170, něm. křest. soc. a něm. živnost. 45.574, Čuřík 2.032, něm. nár. sociál. 22.884.

Nová posl. sněmovna bude takto složena: (v závor. počet dřívějších mandátů) Republ. 46 posl. (45), čs. soc. dem. 39 (29), čs. nár. soc. 32 (27), komun. 30 (41), lidovci 25 (31), něm. soc. dem. 21 (17), ludáci 14 (23), čs. nár. dem. 15 (13), něm. agr. 16 (18), něm. křesť. soc. 14 (13), čs. živnostníci 12 (13), maď. opposic. str. 9, něm. nár. soc. 8, něm. nár. str. 7, liga (Stříbrný) 3, něm. nac. 8 (7), maď. křesť. soc. 9 (10). Poměr československých hlasů k německým v posl. sněm. 168 : 33, pro stránce sociální: blok obč. stran 92 posl. ku social. stranám 91 posl.

Oslavy 1000 výročí smrti sv. Václava.

Stavba dálkového vedení

Po mnoha rozmesla se zpráva, že Svaz středomoravských elektráren přes naše pozemky provede dálkové vedení z Přerova do Žábřeha. Vedením bude procházeti proud o napětí 110.000 V. Tedy na naše poměry napětí nebývalé. Se stavbou bylo započato současně v Přerově a v Žábřeze. Obě vedení spojila se u Libouše, blízko mostu přes Říči. Stavbu přes náš katastr prováděly Škodovy závody z Plzně. Ocelové sloupy, 30 vysoké byly rozmontovány vždy na 3 části a na vozech dopraveny na své stanoviště. Práce šla rychle a do zámrzu byly všechny vztyčeny a většina jich v základech zalita betonem. Zajímavé bylo vztyčování jich. Celý 30 metrový byl na zemi složen, položen do směru vedení a pak kladkostrojem vztyčen. Průměrně za 1 den vztyčili 3 stožáry. Práce ač nebezpečná, na našem katastru provedena bez jakéhokoliv neštěstí.

Poměr Kč v prosinci.

Naše Národ. banka vydala přehled parit hlavních měn při zákonném poměru 1 Kč = 44·58 mg ryzího zlata: 1 dolar = 33·7513 Kč, 1 libra ster. = 164·2527 Kč, 100 franc. franků = 132·2342 Kč, 100 říš. marek něm. = 803·9994 Kč, 100 švýc. franků = 651·2395 Kč, 100 švéd. korun = 904·6993 Kč, 100 rakouských šilingů = 474·9234 Kč, 100 hol. zlatých 1356·6615 Kč, 100 polských zlotých 378·6279 Kč, 100 maď. pengö 590·3048 Kč, 100 rumun. lei = 20·1884 Kč.

Vzdělávací podniky r. 1929.

Dne 19/IV. sehrál div. odb. Sokola Horkého veselohru: „Balóh." 13/VI. týž odbor sehrál dvě aktovky: „Va banque" od Longena, a „Milý tatínek" od Svobody. Dne 25/VII. pořádána v zahradě p. J. Pospíšila sokolská tělocvičná besídka. 28/IX. sehrála těl. jed. Sokol frašku „Tulácké dobrodružství" od K. Piskoře.

1930

Dědiční rychtáři.

Učitel Zd. Opluštil píše ve Vlastivědném Sborníku:
Odedávna byli rychtáři čili fojti od roboty volni, někteří dědičně jiní dočasně. V osadách, kde nebylo dědičného rychtáře, vrchnost jmenovala si svého fojta ze sedláků robotných. Kdo uměl čísti a psáti, stal se fojtem a za svou práci zproštěn od roboty. Ve starém urbáři panství šternberského z r. 1520 čteme, že rychtář v Mor. Húrově držel vlastního poddanského usedlíka, pololánníka. Z roku 1664 je poznámka, že hurovský rychtář dával pánovi k svatbě jeho syna nebo dcery popřípadě 2 tolary. Žádarek ten byl později zrušen. Svatební smlouva z r. 1640 uvádí jméno Řehoře Márka, fojta v Mor. Húrově.

V Mor. Húrově se držitelé rychty dosti často střídali. R. 1657 prodal tu rychtu s jedním lánem role Vítek Kristinu Jíčkovi Benešovi. Po 25 letech přešla rychtářství na Adama Kryla: cena statku byla 1700 hřiven stříbra. Obnos však nebýval zaplacen celý a „pokládání peněz" trvalo i desítky let, takže „nápady" (dědické podíly) bávali ještě vnukové a jiní příbuzní bývalého nabyvatele gruntu. Roku 1688 koupil rychtu Pavel Spinal ze Štamberka, jeho německý zápis v perkrechtní knize a některé záznamy kupců usedlostí u nás z té doby svědčí o snaze poněmčiti naši vesnici. Po sedmi letech stává se rychtářem Jakub Ochmánek. Za rychtáře Františka Ochmánka byly přeměřeny všechny pozemky. U rychty napočítáno: 43 jochy 378 čtverečných sáhů polí, 1 joch 758 čtverečných sáhů zahrad, 4 jochy 592 čtverečné sáhy luk (Joch = 0·576 ha 1 sáh² = 3·6 m²)
Starou povinností rychtáře hurovského bylo ještě obstarávati pivo a kořalku z knížecího lichtenštejnského pivovaru a sinopalny v Průvicích. Hnojickému

faráři odvaděly se z rychty 2 měřice žita a tolikéž ovsa každoročně desátku.

Státní rozpočet na r. 1930.

Podal ministr financí dr. Engliš

Úhrnné příjmy 9.419,867.429 Kč

" vydání 9.366,904.736 Kč

Přebytek ..... 52,900.000 Kč

Státní dluh činí 2.175 mil. Kč. Kapitál státního dluhu se zmenšil o 620 mil. Kč, úrok klesl o 23 mil. Kč.

Ceny obilí

Na brněnské plod. burse platilo se dne 28. ledna:

Pšenice 160 – 165 Kč

Ječmen 120 – 126 "

Oves .. 104 – 107 "

Žito ... 114 – 116 "

Nezaměstnanost. V naší republice je v lednu 180.000 nezaměstnaných.

Co budeme platiti?

Mírovými smlouvami bylo nám uloženo zaplatiti taxu osvobozovací 4.500 milionů a měli jsme nahraditi za převzaté statky 25 miliard kromě jiných náhrad. Nyní na konferenci v Haagu byl určen nám po tuhém zápase plat. 1.500 milionů Kč, tedy asi 1/23 z požadované úhrnné částky 35 miliard.

7. březen.

Letošní 7. březen jasně ukázal, že celý národ uznává veliké životní dílo Masarykovo a že je mu za ně vděčen. Panu presidentu na hradě gratulovalo 12.000 legionářů, mládež, deputace rodného okresu, zástupci vysokých škol a t. d.

U nás pořádala tělj. jednota Sokol na oslavu pánově presidentových narozenin tělocvičnou akademii s oslavným proslovem.

Alois Jirásek zemřel.

Dne 12. března odešel jeden ze zakladatelů garody národních buditelů a pracovníků z dob naší

národní poroby

Jeho odkaz:

Dožil jsem se velikého štěstí, dočkal jsem se osvobození našeho národa československého – a tedy abych s Komenským pověděl, kdy čas mne podává k termínu věčnosti – teď na konci svého života mám jen jedno toužebné přání: Aby to, nač jsme v nedávné krásné minulosti přisáhali, aby ten společný náš ideál zůstal nám všem, všem vrstvám našeho národa i do budoucna, aby nad všechny rozpory stran, nad všechno bylo nám blaho a zdar naší republiky, aby naše mladé generace šly za tímto ideálem, aby rostly z velkých myšlenek našich dějin, aby se vyvarovaly našich pochybení a utvrzovaly naši vybojovanou samostatnost na základech zdravého češství, na základě demokratismu a sociální spravedlnosti.

Na pražské burse zaznamenány 25. III. tyto ceny: Ceny pšenice

Pšenice – 168 Kč, žito 95 – 98 Kč, oves 88 – 92 Kč, ječmen 115 – 135 Kč.

Hápava myší.

Kpuňská pohroma mravová letos dovršena pohromou myší. Již v létě r. 1929 objevilo se větší množství myší. Neobyčejně mírná a suchá zima r. 1929 – 30 jejich rozmnožování jenom podporovala. Na jaře bylo jich již tolik, že břehy příkopů u silnic jimi se jen hemžily. Osení na mnohých místech bylo úplně sežráno. Myší pohroma o žních dostoupila vrcholu. Dokud stálo obilí, nebyly škody tak znatelné. Teprve když počali lidé kosit, viděli, jak mnoho škod myši natropily. Pak se vrhly do jetelů (druhou seč zničily úplně), cukrovku vyhrýzly tak, že zůstal nad zemí křek s natí. Ať člověku bylo špatně, když viděl ty spousty myší na cestách, nebojácné, drzé, které už ani před lidmi neutíkaly. Kočkám se myši nadobro přejedly. Po žních lidé počali teprve myši účinněji hubit. Při podmítání ulí-

jeli je koňaty. Za jednou brázdou ubili na díle od Benátek 80 myší (v jedinném hnízdě bylo 20 myší). Ze všech prostředků nejlépe se osvědčil fosforový mar, do kterého namáčeli stébla. Stébla vkládali do myších děr. Myši si od maru znečistily kožíšek a olizováním kožíšku se otrávily. Výborným prostředkem bylo kouření myší jedovatým plynem (asi chlorem). Hospodáři dali si u klempíře zhotoviti plechové válce na konci zúžené; do nich vkládali plynové patrony. Zapálená patrona pomalu doutnala a žlutozelený plyn byl spouštěn do myších děr. Která myš byla zasažena plynem, v několika okamžicích hynula. Ale všecky prostředky zdály se býti proti pohromě bezmocné. Lidé čekali se setbou ozimů až po řepách, aby je myši nesežraly. Zima byla mokrá, mlhavá, několikrát padala ledovice. A když u roku 1931 rozjasnilo, nebylo po myších ani památky.

Pokles cen obilí.

Pšenice klesla o 14·70 Kč, žito o 55·30 Kč, ječmen o 40·10 Kč, oves o 42·30 Kč, mouka a mlýn. výrob. o 49·40 Kč.

První letecké manévry.

Pořádány 3.—6. srpna mezi Pardubicemi a Olomoucem; při nich také podniknuty noční útoky na města.

Sčítání lidu

Znamená zpracovati asi 14,700.000 případů v 16.000 obcích. Náklady se zpracováním celého materiálu rozpočítávají se na 3 roky 1931—33, odhadují se asi na 11,881.000 Kč pro letošek a na rok 6,440.000 Kč.

Sčítání provedeno podle stavu k 2. prosinci 1930.

Sčítacím komisařem, jediným pro celou obec byl p. František Vyhnánek, rolník ze Stádla.

Napočteno bylo: v Hůrové 690 obyv.
v Benátkách 113 "
ve Stádle 173 "
Celkem 982 obyv.

6./III. oslaveny narozeniny pana presidenta sokolskou akademií. 20./IV. tělj. jednota Sokol k uctění památky zesnulého mistra Aloise Jiráska sehrála jeho roztomilou veselohru „Kolébka." 29./VI. pořádána sokolskou tělocvičná besídka s proslovem uč. Jana Zyhnánka.

Vzdělavací činnost.

1931

Počasí

Zima byla mírná, ale jaro nechalo dlouho na sebe čekat. Ještě v březnu, v dubnu byly mrazy (29. 30. 31. března bylo - 9°C) V dubnu se náhle otepilo, země rychle oschla a bylo možno setí. Selo se téměř všechno zárem. Jarky na místo myšmi sežraných zimů, směsky místo zničených jetelů, jařiny i ukrovka. Hospodáři byli na rozpacích, mají-li ještě vůbec jarky zasít, zdála se jim doba pro vzrůst příliš krátkou. Ovocné stromy rozkvetly zárem a odkvetly rychle a dobře. Jaro bylo celkem suché. Zpožděné plodiny rychle všechno dohnaly. První půlka léta byla teplá a suchá. Pouze v senosečí dalo se do deště a lidé sušili po troškách 14 dní. Žně začaly jak obvykle, ale sklizeň ukazovala se slabá: málo slámy, málo zrna. Počátkem srpna začalo pršeti a pršelo celý srpen a září. Obavy, že brambory začnou hníti, se nesplnily. Ke konci září se vyjasnilo, ale také nastěhil první mráz. V říjnu byly noční mrazy tak silné, že byly obavy, aby řepy nezamrzly. Každý spěchal, aby řepu dostal ze země. Práce šla pomaleji, protože řepa byla hodně hlínou znečištěná. Také odvoz řepy byl ztížen, řepa musela býti odvážena do Štěpánova na nádraží. Litovelská váha byla vůbec zavřena; na uničovské váze mohli pěstitelé si řepu pouze uložit (za dovoz na váhu nedostali nic). Byla tam řepy tuze malá hromádka. Počátkem listopadu se otepilo a nastal krásný podzim, teplý a slunný! Krásné počasí vydrželo po celý listopad. Teprve v prosinci začalo pršeti.

Nové 500 Kč bankovky

Nové bankovky dány do oběhu 10. března.

Ve Šternberku zahájena výroba nejlacinějších aut v republice (značka „Favorit") s krytou karosérií za 15.000 Kč.

Zemřel v Praze po zápalu plic. Pohřben byl ve čtvrtek 2./IV. ve Skřelicích u Uničova. Na Moravě byl po léta předákem agrární strany. (Vydával Moravský venkov.

Kavčuk o 55%, měď o 45%, káva 43%, pšenice 42%, žito 41%, surová bavlna 33%, olovo 24%, slanina 20%, kukuřice 18%, sádlo 13%, cukr 11%

Ceny dobytka klesly tak, že se jeho chov nevyplácí (ve městech jsou ceny masa stále vysoké) U vepřů nabízelo se za 1 kg živé váhy 5 Kč i méně. Drobní zemědělci si pomáhají tak, že vepře sami zabíjejí a vysekávají po 7 – 10 Kč za 1 kg (p. Nykl z čís. 6.)

Tak na tom přece lépe vyjdou. Příčiny poklesu cen dobytka: 1. cizozemská konkurence (je však daleko menší než v létech minulých.) 2. domácí nadprodukce. Máme sice hodně hovězího dobytka, zvláště dobytka horší jatečné kvality, také chov vepřů byl silně rozmnožen. Avšak přece o nějakém nadbytku není možno ještě mluviti. Naopak, pěkného dobytka a pěkných vepřů je stále málo. 3. menší konsum masa (klesl o 20 – 30 – 50 %) Denní tisk přinesl zprávu že v pražských jatkách bylo v lednu 1931 pouze 17.000 vepřů poraženo, kdežto v lednu 1930 34.000 vepřů. Závěr: chovati raději menší počet dobytka, ale lepší jakosti.

Letos v červenci bylo tomu 100 let, kdy v Americe sestrojil první žací stroj kovář Mr. Cormick.

Bylo dne 26. září. Začalo o 3/4 na 7 hod. a trvalo do 3/4 na 11. hod. Byl to při jasné obloze krásný původní úkaz.

Ve většině měst naší republiky konaly se dne 27. září obecní volby. U nás nebyly.

Lacinaá auta

Smrt býv. min. financí Kmeče

Santoga

Jak zlevnily některé suroviny oproti loňsku

Ceny dobytka

Výročí vynálezu žacího stroje

Úplné zatmění měsíce

Obecní volby

Výsledky obecních voleb

Dostali hlasů: čs. agrárníci 578.534, čs. soc. dem. 459.951, nár. soc. 364.775, lidovci 335.635, něm. soc. dem 249.056, nár. dem. 158.140, něm. agr. 133.633, polit. němost. 126.304, komunisté 442.502. Přírůstek hlasů měli: čs. agr. 73.636, nár. dem. 4.485, lidovci 176.044, komunisté 5.692. Nár. soc. ztratili 56.508.

Ceny obuvi

Ceny Baťovy obuvi dne 20. listopadu 1931: dámské střevíce lakové 49 Kč, pánské střevíce 39 Kč, šněrovací boxové s gumovou podešví 59 Kč, jemné boxové s koženou podešví 89 Kč.

Péče o nezaměstnané

V naší republice za posledních 12 let bylo věnováno 1455 milionů Kč, kdežto za jediný letošní rok vydá se pro nezaměstnané přes 500 mil. Kč.

Kurs Kč

V Curychu bylo v listopadu zaznamenáno:
15·23 čs. fr. za 100 Kč, 100 říš. marek za 800·25 Kč, 100 pol. zl. za 378 Kč, 100 jug. din. za 59·55 Kč, 1 dolar za 33·76 Kč, 1 libra st. za 110·06 Kč, 100 franc. fr. za 132·27 Kč, 100 ital. lir za 173·12 Kč.

Zemská zemědělská výstava

V Olomouci pořádána od 5. do 13. září na oslavu 50 letého výročí hospodářské jednoty olomucké! Výstava byla umístěna v městském parku, kde postaveny rozsáhlé stany, kromě toho v obou skleníících parku, ve velkém sále Nár. domu a na radnici. Výstava velmi obsáhlá a nádherná byla četně navštívena (116.000 osob). Naši občané súčastnili se výstavy i jako vystavovatelé. Na výstavě dobytka vystavovala obec býka „Leciána" (jméno málo vhodné, pepraveného lepšího asi před 5 lety) vážícího 1000 kg.

Požár

V neděli dne o ½11 hod. večer vznikl ve stodole p. Kazislava Kráčmara čís. 37 požár patrně založen. V krátké době strávil stodolu i se zásobami slámy a všemi vozy tam uschovanými. Ve velikém nebezpečí byla i sousední stodola pí M. Nečesané, kde jediným štěstím bylo, že sláma nebyla narovnána těsně až k hraniční zdi. Trámy ve zdi zazděné už počaly doutnati, jiskry padaly dírami ve štítě do stodoly, ale přece podařilo se stodolu zachrániti. Velká obtíž byla s vodou. K ohni se dostavily kromě zdejšího sboru, sbor štěpánovský a libošský. Štěpánovská auto-

mobilová stříkačka se však neosvědčila. Ačkoliv bylo v potoce dosti vody (po kolena) nestačila prý pro ssací raženi stříkačky. Konečně podařilo se libuňským motorovou stříkačkou dostati vodu, ale to již byly krovy prohořelé a střecha padala.

Konkursy. Výsledky obecních voleb v republice.

Vhodnou ilustrací dnešní krise jest statistika konkursů: V listopadu bylo letos 114 konkursů (vloni 52), při čemž předluženi činilo 13,235.000 Kč (vloni 8,599.000 Kč). Vyrovnání bylo 337 (vloni 441) při předluženi 44,515.000 Kč, (vloni 58,998.000 Kč)

Ceny životních potřeb v prosinci.

V drobném prodeji za 1 kg:
Kapice 3·2 Kč, rýže 5·4, mouka pšen. 2·2, Mlél 2, cukr 6·2, med 16, vepř. sádlo 18, máslo 20, mléko 1·0, vejce za kus 0·9, hrách 2·8, hovězí maso 14, vepřové 16, koňské 8, uzenina 14, pivo 2·8.

Regulace Říčě.

Kolaudace provedena 12. prosince 1931. Regulační projekt vodního družstva v Mor. Hurově vypracován byl zem. staveb. úřadem r. 1927. Povolení k provedení podniku dáno bylo výměrem okres. úř. ve Šternberku ze dne 20/IV. 1929 čís. 6910. Výnosem ministerstva zemědělst. ze dne 19/III. 30 čís. 70.833-5 byl projekt schválen. Délka upraveného toku jest 1.160 m. Zmizela poslední zelen stromů mezi Hurovem a Libiní, krásná zátiší jako had klikatě vinoucí se bříhem Říčě. Nový tok jako podle pravítka rovný má už břehy holé bez stromoví. Nevím neluduou-li naši potomci na nás naříkat, řekvapenou regulací zbavili jsme půdu její přirozené spodní vlaty.

Rozpočet byl na 140.000 Kč. Udržovací fond 9.000 Kč. Moravskoslezský zemský výbor povolil vodnímu družstvu příspěvek ve výši 30% (usnesení ze dne 24/I. 1930 čís. 53.161-5-133. Ministerstvo zemědělství výnosem čís. 41523-7 ze dne 31/III. 1931 povolilo na práce regulační příspěvek ze státního melioračního fondu ve výši 35% až do částky 49.000 Kč. Stejný procentuelní příspěvek

povolila ministerstvo zemědělství i k udržovacímu fondu. Regulace byla zadána veřejnou soutěží firmě ing. Leopold Novák v Olomouci. Zadání stavby schváleno bylo usnesením zem. výboru ze dne 13./II. 1931 čís. 2639–X. 33. Podnikatel započal stavbu 2. února 1930 a ukončil 23. června 1931. Regulační podnik proveden podle schváleného projektu. Odchylkou je nepatrné vyrovnání dolní části regulace v km. 0·040 až 0·500. Toto vyrovnání stalo se na přání vodního družstva se souhlasem majitelů pozemků. Šířka dna nového koryta je 4 m, hloubka průměrně 2 m, sklon svahů 1:2 a spád dna 0·8‰. Zpevnění svahů provedeno odmrvováním boků v šířce 1 m. Celková délka úpravy měří 1.160 m. Břehy starého potočiště byly hustě zarostlé. Vymýtění stromů a keřů vyžadovalo dosti značného vydání. K trvalému zajištění řádné výšky dna upraveného toku byly založeny do dna dřevěné prahy, které jsou připevněny na pilóty. Na dolním konci úpravy byla zřízena železobetonová lávka 1 m široká a 12 m dlouhá. Pro výkup pozemků stanoveny 2 Kč za 1 m² odstoupené plochy. Vykopáno bylo 16.151 m³. Za 1 m³ se platilo 6 Kč (Úhrnem 96.906 Kč. Za odvoz materiálu platilo se 0·5 Kč za 1 m³. Za vykácení stromů se platilo: síla kmene 10 – 20 cm à 5 Kč

" 20 – 40 " à 15 "

" 40 – 70 " à 35 "

" 70 – 100 " à 50 ".

Podnikatel ručí za provedené práce až do 31./XII. 1933. Předsedou družstva byl Josef Škoda, jednatelem Jaroslav Čouka, pokladníkem Josef Novrátil.

Účtování:

Účet podnikatele	126.440 Kč
Zaměření pozemků	2.784 "
Výkup pozemků	22.240 "
Různá vydání družstva	2.413·20
Úřední stavební dozor	184·–
Kolaudace technická i vodoprávní	900·–
Preliminuje se k zakmihování toku a knihovní pořádek pro cca 100 parcel	1.000·–
Pokrok členských příspěvků	200·–
Vyhotovení kopií a seznamů pro vodní knihu	200·–
Celkový stavební náklad	162.361·20 Kč
Oproti schválenému rozpočtu	140.000
Nastalo překročení o	22.361·20 Kč

které je odůvodněno tím, že kubatura výkopu jest o 2.933 m³ větší než byla v rozpočtu předpokládána.

Kolní hon.

Dne 6. prosince pořádala nová honební společnost „Diana" první kolový hon za nepříznivé blátivé povahy, rozstřeleno bylo pouze 50 zajíců.

Okresní statistika.

V okrese šumberském bylo v listopadu 1712 nezaměstnaných (v říjnu 1925) v celé republice 336.874 (254.201 v říjnu)

Cla na dobytek.

Od 10. prosince 1931 zvýšeno:

voli	204 Kč
býci	204 "
krávy	178 "
telata	107 "
maso	408 "
vepři	478 "

vše za 100 kg váhy.

Cukrovarní kampaň.

Skončena neobvykle brzy již v listopadu. Zpracovalo se 44.23 mil. q proti 61.03 mil. q. vloni. Cukru se vyrobilo 4.23 mil. q (17.46%) proti 5.7 mil. q (16.08%) vloni.

Masný trh.

V prosinci v Brně: telata 5·5 – 6·5, otevřená tříná prasata 8·5, hovězí maso přední 3–6, zadní 4·5 – 8, špek 10·5 – 11. Koně na maso 220 – 1800 Kč, tažní lehčí 500 – 5500, těžší 1000 – 7000, hříbata 550 – 700.

Pokles spotřeby strojených hnojiv.

Zemědělská krise jeví se i v poklesu spotřeby stroj. hnojiv.

	1930/31	1929/30	1928/29
Síran amonný	494. 657	522. 983	495. 763
ledek chilský	357. 790	465. 690	767. 622
ledek norský a ostravský	214. 854	144. 961	114. 354
vápnodusík	239. 023	320. 925	367. 206
superfosfáty	1,370. 150	1,727. 359	2,290. 513
Thomasova mouka	1,299. 578	1,928. 474	1,756. 394
kostní mouka	94. 314	170. 179	126. 026
kainit	259. 923	339. 037	414. 536
24% draselné soli	13. 828	13. 311	21. 994
44% —"—	401. 568	526. 199	695. 097.

Vánoce

Před vánocemi mrzlo, ale v noci štědrovečerní začalo prršet a k ránu udeřil mrazík. Když lidé ráno šli na jitřní, návsí bylo jediné náledí na němž nebylo možno ani krůčku udělati. Náledí potrvalo až do sv. Štěpána. Oteplilo se a náledí se proměnilo v bezedné bláto – byly to škaredé svátky.

Mezi roky 1931.

Bylo vyplaceno:

čeledínovi (pacholkovi)	včetně ve pojištění	180–200 Kč
" (pohůnkovi)	"	120–150 "
děvče starší	"	150–180 "
" mladší	"	120–150 "
chůvě – – – –	"	100–120 "

měsíčně.

1932

Rok 1932 byl stejně neblahý, ba snad ještě horší než rok minulý. Nejenom, že světová krise nepolevila, naopak její důsledky stále tíživěji doléhají na náš stát. Krise dolehla na zemědělce, průmysl, dělnictvo i úředníky. Jest tomu právě rok, co štěpánovské rafinérny zastavily práci a propuštění dělníci dodnes nemají práce. Jindy naši rolníci celý podzim až do vánoc odváželi cukrovku z místních skládek do cukrovarů v Uničově a Litovli a koně si aspoň na píci vydělali. Letos ta troška cukrovky nestála ani za ukládání a byla odvezena hned na nádraží. Poprvé co pamatuji byly obě řepné váhy zavřeny a po „prynách" řepy nebylo ani památky. Špatný byl rok 1932 a doufejme, že rok 1933 bude lepší! Přece však jednu potěšující zprávu třeba zaznamenati: započato se stavbou silnice z Hukvaldů do Benátek a vyhověno tak dávnému přání občanů benátských. Rok roku.

Počasí

Nový rok začal neveselo, v neděli dne 3. ledna nastala obleva, dalo se do deště, otteplilo se a bylo počasí jako koncem února. 5. ledna hnaly se ledy. V Olomouci dosáhla hladina Moravy 250cm nad normálem (u Rohatce 336cm). Nejvýše dostoupila Morava v Olomouci 6./I. o 4hod. v noci 350cm. 7./I. počala voda opadávati. 10./I. prapor se vyjasnilo a udeřil mráz (−3°C). Otteplilo se však znovu, teplota stále kolísala kolem nuly při větru převážně jihozápadním. Lidé zavážejí hnoje, koroptve se svolávají do párků. Sníh není žádný. Tlak vzduchu je neobyčejně vysoký. Ani prastará faliánská zima se letos neuplatnila (bylo −2°C.)

Rekord

V Praze v neděli 24/I. o 10 hod. ukazoval tlakoměr 785·6 mm — nejvyšší tlak v posledních 12 letech. Kolem 24/I. se poněkud ochladilo. Noční mrazy a ve dne sluníčko budou škodit osení; je stále bez sněhu. První dny únorové byly v horách vánice u nás však sníh opět nepadal. 20. února přihnala se letošní zimy první chumelice, trvala však pouze půl hodiny a sněhu napadl jenom poprašek. 14/II. obrátil se vítr a při východním větru nastaly tuhé mrazy. Mrazy vydržely celý únor, mrzlo na holou zemi a prachu bylo všude jako v létě. Také počátkem března mrá ještě dvěl. Ani sv. Matěj nezrálámal led, ani na sv. Řehoře žádný sedlák neoral. První skřivánek ozval se v pondělí dne 14. března u Libuše. Včličky poprve vyletěly dne 15. března při dosti silném větru a teplotě na slunci 12°C (ve stínu 6°C). Dne 17./III. přiletěli první špačci. Několik dní se oteplilo pak se však znovu ochladilo a některé dny teplota ani v poledne nevystoupila nad 0 (23, 24./III.) Dne 24./III. snězilo — budou bílé velikonoce (sněhu je na ½ m zmrzlá!

Velikonoce na měhu.

25/III. U nás: 5 cm. Krkonoše — Nový Svět: 40 cm, Orlické hory — Kramářova chata: 120 cm, Šumava — Železná Ruda: 20 cm, Krušné hory — Boží Dar: 15 cm, Českomor. vys. — Nové Město: 0 cm, Jeseníky — Praděd: 120 cm, Beskydy — Láb: 40 cm, Tatry — Kamzík: 190 cm, V. Tatry: Ďumbier: 72 cm. Žita jsou obstojná, ale na pšenicích ani na jetelích není viděti znamek života. První babočku (pavé oko) jsem spatřil dne 30. března. Teprve počátkem dubna nastalo oteplení, začaly polní práce, povrch je sice zmrzlý, ale spodek je na půl metru zmrzlý! Jak spodek ponenáhlu roztává, sněh na povrchu vlhne a nelze setí. Libuši sejí a u nás pořád ještě jest vlhko. 1. dubna kvetly lísky.

Od počátku března nezapršelo. Noci jsou chladné, všechno dlouho spí. Obilí těsko vzchází, jetele a směsky jsou bídné. Všechny polní práce jsou opožděny. Vlá nyní stav vody v řekách je podnormální. 10. dubna ráno sněžilo při 0°C. 11./IV. sejí první javiny, 12./IV. první jetele. 17./IV. přiletěli čápi, 19./IV. ječmeny vzcházejí, lidé sázejí ranné brambory a sejí enterovku. 23./IV. kvetou meruňky. 26./IV. a 27./IV. mráz – 1°C. 1./V. kvetou třešně v plném květu. 5./V. vzchází enterovka. 16./V. metala žito. 17./V. poprvé slyšel jsem kukačku. Přečnějí řepu. Dne 22./V. po dlouhé době sucha přihnala se první bouřka. 23., 24., 25., 26./V. přeháňky. 23./V. Protrhávají řepu. Dne 2. června vyletěl mi první roj. Počátek června byl deštivý a zdálo se, že červen vynahradí, co květen zanedbal. 11. června metal ječmen. 13. června začala senosečí. Po sklizni sena přestalo pršet a stálé počasí vydrželo až do žní.

Suchо

Následkem teplého a suchého počasí obilí rychle dozrálo a tak když 18. července začali kositi žito, byly také ječmeny na padat zralé. Do týdne byly zralé pšenice a ovsy. Žně pokračovaly velmi rychle. Do 14 dní bylo všechno až na poslední ovsy sklizeno. Výsledek žní je dobrý a obilí mimo ozimé pšenice sype dobře. Při mlácení se dosáhlo z 1 měřice průměrně: žita 5–6 q (sláma je poněkud kratší), ječmeny až 5 q, pšenice ozimé (tříly zrí) mají zrno slabé a šwakté 3 q, ovsy jsou velmi pěkné: až 6 q.

Žně.

V srpnu pršelo pouze 7. 23. a 31. Velkým suchem uschla předčasně bramborová nať a lidé začali již 10. září vybírat brambory. Jsou zdravé, ale jest jich málo. Celkem od 1. dubna do 5. srpna napršelo 182.4 mm (loni 297.2 mm) v Brně. 25. srpna začali sušiti otavy, tráva začala už schnouti na stojato, nestojí to skoro ani za tu

Jeteliny řádně, směsky sotva že vzešly. Bude nouze o píci. Brambory málo sypou, celé bylo napadeno dřepčíky, je úplně ožráno. Následkem stálého suchého počasí rozšířil se zavíječ jablečný tak, že skoro veškerá jablka jsou jím napadena. Ovoce je drobné a suchem jako roadle! Dne 24. září začali séti žito. V neděli 24./9. přišla neočekaná noční bouře s výdatným lijákem asi 2 hod. trvajícím. Ráno však nebylo deště ani mrát. Dne 4. 5. a 6. října byl první noční mráz (jiřiny zmrzly) Dne 6. října počali dobývati ankrovku. Stálé ač nepatrné přeháňky práci značně stěžovaly. Dne 9. října odletěly vlaštovky. Celý říjen byl deštivý, deště nebyly sice výdatné ale pršelo téměř ob den. Rovněž v listopadu bylo nestálé počasí. Počátkem prosince se vyjasnilo a bylo několik pěkných podzimních dní! Dne 2. a 4. prosince byl poslední let včeliček. Celý prosince se vyznačoval suchým stálým počasím. Teplota i vedne stále pohybovala se kolem 0. Zatím co posledních 14 dní míjiny byly zahaleny mlhami, na horách bylo jasno a slunečno — Sněžka měla na Štědrý den + 14 °C a u nás bylo − 1 °C. Sněhu však nebylo ani tu ani tam. Vánoce byly tmavé sychravé, neveselé. Ve vyšších polohách usadovala se jinovatka která někde stala se hotovou pohromou.

Nezaměstnanost

R. 1921 činil počet nezaměstnaných 63 až 108 tisíc a náklad na podpory dosáhl 76 milionů ročně. V roce 1922 stoupla nezaměstnanost na 104 – 437 tisíc v měsíci a náklad na podpory činil 209 milionů. To byl vrchol. Od roku 1923 číslo nezaměstnanosti již stále klesalo, až dosáhlo r. 1925 6 – 17 tisíc v měs. s podporou 38 milionů Kč. Od té doby počet nezaměstnaných zase počal stoupati až r. 1930 dosáhl téhož čísla jako v roce 1923 totiž 80 – 239 tisíc v měs. s podporou 59 milionů Kč. ročně. A dnes se

se odhaduje počet nezaměstnaných na půl milionu s roční podporou asi 300 milionů Kč.

Koncem roku 1931 bylo na světě asi 21 milionů nezaměstnaných a to: v Německu ze schopných práce 13·1%, ve Spojených Státech 15–20%, ve Velké Británii 13·8%, v Rakousku 6·4%, v Italii 6·1%, v Československu 4·9%, ve Francii 3·1%, v Polsku 1·5%, ve Švýcarech 1%

V lednu na našem okrese bylo 2.809 nezaměst., v únoru 3067. V zemi Moravskoslezské v lednu 151.031, v únoru 162.117 (loni v únoru 79.049) V celé republice v únoru 626.000 nezaměst. V březnu v našem okrese 3.105, v zemi Moravskoslezské 171.906 nezaměst. V září bylo v zemi Moravskoslezské 155.193, v srpnu 150.847 nezaměstnaných. V říjnu na našem okrese 3561 v zemi Moravskoslezské 168.921 nezaměst.

Lesní přídel.

Lesnímu družstvu Olomouc–Šternberk bylo přiděleno 1800 ha liechtensteinských lesů. Dosud se nedohodlo se správou liechtensteinských lesů o výši přejímací ceny. Správa lesů žádá 2800 Kč za 1 ha. Cena byla omezena za přemístěním.

Výsledek řepné kampaně.

Na Hané r. 1931/32 pracovalo v olomoucké agenci 23 cukrovarů a to 12 rolnických a 11 živnostenských. Tyto cukrovary zpracovaly 9,250.000 q řepy, z níž vyrobily 1,600.000 q cukru v hodnotě suroviny. (R 1930/31 zpracovalo 24 cukrovarů 13,700.000 q řepy, z níž vyrobily 2,330.000 q cukru v hodnotě suroviny.

Osev řepy byl r. 1931 menší o 25·49%, výroba cukru o 29·72%.

Masopust

Byl velmi krátký (do 9. února) ale i tak není nálady — přípravy kuse jsou i tu. 10/II. byl ples sokolský (výnos buffetu 600 Kč, vstupné 600 Kč, hudba Tomanova stála 800 Kč)

Ceny dobytka

Na dobytčím trhu v Olomouci dne 4. března prodáváno koně od 300 do 1100 Kč, výjimečně 1 těžký kůň nabízen za 5100 Kč.

Pokles cen potravin a obilí.

Index velkoobchodních cen k 1. lednu 1932 klesl proti prosinci 1931 o 1·5% se 103·8% na 102·3%.

Státní půjčka.

Po delším, značně obtížném jednání povolena francouzskou vládou dne 27. ledna našemu státu půjčka 600 mil. franků.

Dražba.

Dne 28. ledna prodána veřejnou dražbou usedlost čís. 27. p. Škodové z Přovic za 217 tisíc s živým i mrtvým inventářem. P. Škoda po úhradě výloh přenechal usedlost věřitelům.

Prodej nemovitostí.

Od čís. 43 odprodáno p. Brtníčkovi z Olomouce 14 měřic pole (Okleněka a Úhor, 1 měřici po 3109 Kč; převodní výlohy platil kupující.

Tyfus.

Dne 20. února odvezena do nemocnice ve Šternberku pí Julie Körnerová pro podezření z tyfu.

Smrt dra Střídy

V neděli dne 13. března o 1 hod. v noci zemřel v Olomouci v sanatoriu dra Koutného náš okresní lékař dr. Střída ze Štěpánova. Při ohledání nemocného (hnisavá angina) dostal otravu krve, v nemocnici mu uřízli palec levé ruky — v sanatoriu ruku až po loket, ale vše bylo marné. Podlehl otravě ve věku 32 let.

Cena řepy

Osev jest letos o 20% nižší než vloni. Za 1 q řepy stanovena cena 10·60 Kč, proti loňsku o 30 h nižší. Nad 80% loňského roku nebudou cukrovary vůbec přijímat. Do 5% přes dodaných 80% dostanou řepaři za dodanou řepu denaturovaný cukr.

Biskupská visitace

Dne 24. dubna vykonal světící biskup Stavěl visitaci současně s biřmováním.

Odvody

Při odvodě dne 25. dubna byli odvedeni branci

R. Černoch, F. Vašíček, J. Nypleck a F. Snášel. Po odvodě šli v průvodu s hudbou k pomníku padlým ve světové válce a položili u něho věnec.

V týdnu od 23. do 30 dubna natořeny 3 dráty druhé polovice přespolního vedení z Přerova do Žábřeha. — Nové el. vedení.

Od čís. 34. veřejnou dražbou prodány pozemky: Od Stádla 1 měř. po 4.500 Kč; Od Benátek 1 měř. po 4.800 Kč. — Ceny pozemků.

Konal se v Praze od 3. do 6. července. Z naší obce účastnilo se ho 17 Sokolů z nich cvičilo 4 cvičenci a 5 cvičenek. Byl ze všech dosavadních sletů největší a nejvelkolepější. Rozloha sletiště je 127 korců (12½ Václavských náměstí) Tribuny a ochoz jsou pro 147.000 osob) Sátny pojmou 45.000 osob. Značek na cvičišti je pro 17.000 cvičenců (o 3060 značek více než na minulém sletě. Závěrem sletu byl sokolský průvod Prahou čítající 63.972 osob z nichž 57.500 Sokolů československých, 185 hudebních sborů, 35.640 mužů a 18.476 žen. — IX. všesokolský slet.

Konaly se v neděli dne 4. září. K volbě byly podány následující kandidátní listiny: Čís. 1. Bund der Landwirte: Vagner Jaroslav čís. 6, Novák Franz čís. 5., Čeladník Viktor čís. 19. všichni ze Stádla. Čís. 2. Občanská strana v Benátkách: Frýbort Štěpán čís. 1, Novotný František čís. 9, Kutal František čís. 3, Žák Martin čís. 2. Čís 3. Sdružené občanské strany: Veselský Jan, Kux Josef, Fyba František, Kréčmar Ladislav, Lukeš Vojtěch, Richter Josef čís. 26, Stejskal Tomáš, Vyhnánek Karel, Tiefenbach Vojtěch, Němec František, Čouka Jaroslav, Nykl Tomáš, Nypleck Bohumír, Hammer František čís. 29, Malý Jaroslav čís. 39. všichni z Mor. Hůrové. — Obecní volby.

1933

Rár roku

Letošní rok nezpromeškal se opět sérií suchých let ve které právě žijeme. Proč po celý rok pořádně nezaprší-lo, není divu že studny ztratily vodu a musily být vesměs prohlubovány. Mnohokrát už kolik let stráší prázdným řečištěm, luka jsou vyprahlá, sklízeň sena a zvláště otavy je problémová. Na podzim byly zoraný krásné dílové lanky p. Veselského a Pomíka, budou proměněny na pole.

Přehled počasí během r. 1933:

Zamračené, deštivé počasí vánoční vydrželo při teplotě kol 0 až do 8/I., kdy poprvé po 4 neděliích vyvětlo slunko. 9/I. sněžilo, napadlo 10 cm sněhu. V posledním týdnu ledna klesla teplota pod -10°C, v pátek 27/I. až na -18°C. Prvního února byl krásný sluneční den, tak že v poledne byl letošní první prolet včel. V prvním týdnu února teplota opět kolísá kol 0. Pak teplota stoupá a 10/II. byl druhý prolet včel. Při mírném oblevení v druhé polovici měsíce sněžilo (19/II. napadlo 8 cm sněhu) 5. března při teplotě +5°C prší, vše ukazuje, že jaro už je na pochodu. V pondělí 6/III. slyšel jsem prvního skřivánka. Jest pěkné, ale vane stále studený východní vítr. Na slunečném svahu jeví jaro u nás 15/III. vláčí a 17/III. veje jarku a ječmen. Krásné jarní počasí však nevydrželo. 22/III. se ochladilo (-4°C) přicházejí se ovocné přeháňky, 22/III., 23/III., 24/III., 25/III. vál severní východní vítr, ale když se vítr utišil, opět se oteplilo a 27/III. sázeli již lidé rané brambory. Prvního dubna veje sekrovku. Dne 2. 3. a 4/IV. pršelo. Po dešti vychází osení. Lidé sázejí pozdní brambory a veje sekrovku. V polovici dubna při krásném teplém počasí rozvíjejí se listy

angreštu, kaštanu a kvete pampelišku. 17/IV. se opět při studeném sz. větru ochladilo a 18/IV. v noci udeřil mráz −5°C. Noční mrazy trvaly až do 23/IV. V noci na 24/IV. se počasí obrátilo, ráno 24/IV. bylo už +3°C. Květy, které v pouzdrech jen čekaly, téměř přes noc rozkvetly (kvete meruňka a angrešt) 26/IV. přilétly první vlaštovičky. Ale zima se jen tak lehce nedala, ještě 26. a 27. udeřil noční mráz (−2°C) a hodně popálil květy meruněk. Druhého května vzchází ukrovka, 4/V. vzcházejí rané remíky. V polovici května dočkali jsme se konečně deště (celou zimu téměř nepršelo. Po dešti přírodě rychle dohání, co dosud zmeškala. Dne 24/V. potrhávali první řepu. Dne 30/V. kvete první žito. Po tělo června přišel ještě poslední noční mrazík, sice slabý, ale u vod spálil fasole i okurky. 9/VI. ohlásila se první bouřka a po ní následovaly další denně až do 15/VI. Byl to nejbouřlivější týden v roce. (Rok 1933 byl na bouřky velmi chudý) 9/VI. metí první ječmen a pšenice. 19/VI. začíná senosec a jako už po kolik let začíná také přísl. Paprchová celý počátek července, takže kdo si se sklizní sena nepospíšil, stále musil a obracel a místo sena vozil domů slámu. Červencová vedra (dne 22/VII. 18°C ráno) odpoledne na slunci + 48°C) způsobila, že obilí téměř zárem dozrálo a tak 22/VII. kosí nejdříve ječmeny 24/VII. žito, 28/VII. pšenici a 1/VIII. oves. Ačkoliv několik přeháněk práci zarušilo přece ruční práce měly rychlý spád a za 14 dní bylo téměř vše pod střechou a hlavně suché! Sklizeň byla dobrá, sklidilo se po měřici: žita: , pšenice: , jarky: , ječmene: a ovsa: Dne 23/VIII. začínají kosit otavy. Marně čekali lidé, že trochu sprchne a přece nějaká travička na lukách naroste. Od sklizně sena

Sklizeň

téměř nepršelo a místo otavy pouze tu a tam vyrůstá trs suché trávy. Sklizeň nestála ani za tu práci. Rovněž strniskové jeteliny, které po úmětu slibně se ukazovaly, zklamaly, zaschly a nedaly rovněž žádné seči. Bude opět bída o píci. 4/IX. začínají hlíze sklízet brambory. 9/IX. přihlásil se první noční mrazík, sice ještě slabý, ale okurky spálil. 19/IX. sejí žito, 28/IX. žito vychází. 4/X., 5/X. a 7/X. udeřily noční mrazy, které vegetaci spálily. 7/X. začali dobývati cukrovku. Sklizeň byla q po měření. Na váhu málo, ale cukru bude dosti. Poněvadž cukrovky bylo málo zasáto, byla všechna i přes nepříznivé počasí do Všech svatých sklizena. Hurovské váhy byly opět obě zavřeny a cukrovka byla odvážena buď do Štěpánova na nádraží nebo přímo do cukrovaru. 14 listopadu padal první sníh, 23/XI. ukazoval teploměr ráno -12°C.

První polovice prosince vyznačovala se velmi studeným počasím, jaké už kolik let u nás v tomto měsíci nebylo. Ranní teploty 4/XII. -14°C, 5/XII. -11°C, 6/XII. -15°C, 7/XII. -7°, 8/XII. -6°, 9/XII. -17°C, 10/XII. -7°C, 11/XII. -17°C. Patnáctého prosince klesla noční teplota nejníže na -18°C. Zima krutá, ale sněhu není, dny jsou slabé a tyto mrazy na sucho jimo nepostoupí. Vánoce však zklamaly. Na štědrý večer nastala obleva a místo bílých vánoc byly vánoce zelené!

Neraměstnanost. Rok 1933 začíná rovněž jako rok 1932 nevesele, naše republika vstupuje dosti se 749.876 neraměstnanými, na našem okrese bylo počátkem ledna 5.188 neraměstnaných. Celkový náklad na péči o neraměstnané činil loni v naší republice 813 mil Kč.

Půjčka práce. Aby aspoň částečně zmírněna byla tíživá neraměstnanost rozhodla se vláda čs. republiky vypsati půjčku práce, upisovací lhůta je do 30. června; 17. května upsáno už bylo 1.200 mil Kč. Výsledek: upsáno bylo 2.000,502.400 Kč.

Úmrtí.

Dne 19. ledna zemřel zdejší zadák učitel Bořivoj Kráčmar v mladém věku 27 roků. Byl to milý snaživý hoch, jehož ztráta je všemi občany upřímně želena.

Ledovka.

Mlhavá letošní zima způsobila, že v horách usadilo se na stromech tolik jinovatky až větve se pod její tíží lámaly. Ledové vrstvy tvořily na větvích pásy o šířce 6–8 cm. Borky pod tíhou ledovice byly ohnuty až k zemi. Celá polesí byla ledovicí krácena, musila býti vykácena, vyčištěna. Ti kteří od nás pracovali v lese za Blestí, nadělali si zásobu paliva na kolik let.

Požár

Dne 14. dubna o 3 hod. odpol. vybouřena obec ze svého klidu poplašným signálem hasičské trubky. Hořela stavení pí. Mádrové v Hlinském. Příčina požáru nebyla zjištěna. Shořela střecha a škoda byla kryta pojištěním.

Dokončení stavby silnice.

Dne 26. června byla dokončena silnice do Benátek.

Kolní hon

Dne 3. prosince byl pořádán kolní hon za krásného jarního počasí; bylo zastřeleno 129 zajíců.

Ceny.

Chase bylo letos placeno ročně: pacholek ... 150 Kč
děvečka starší ... 130–150 "
" mladší 120–140 "
pohůnek 120 "
chůva 100 "

Ceny dřeva

Za 1 m³ štěpového dřeva 50 – 60 Kč
" dříví brusného 40 Kč
" dříví palivového 25 Kč

Srovnání cen semen. produktů k 1/V. 1932 za 1 q.

Pšenice: Kanada 58·1 Kč, Amerika 67·62 Kč, Anglie 67·08 Kč, Belgie 77·24 Kč, Maďarsko 77·04 Kč, Rumunsko 96·15 Kč, Polsko 98·27 Kč, Francie 143·74 Kč, Rakousko 159·60 Kč, Německo 168·19 Kč, Československo 150·07 Kč

Žito: Amerika 46·59, Maďarsko 43·31, Holandsko 55·96, Polsko 60·97, Rakousko 144, Německo 129·69, Československo 104·83 Kč.

Ječmen: Kanada 40·32, Rumunsko 41·13, Amerika 47·84, Maďarsko 56·50, Holandsko 65·33, Belgie 67·43, Polsko 71·95, Anglie 95·93, Rakousko 137·75, Německo 144·67, Československo 83.

Oves: Rumunsko 44·01, Amerika 41·47, Kanada 54·70, Maďarsko 60·32, Polsko 62·97, Holandsko 64·43, Anglie 76·69, Rakousko 90·72, Německo 111·88, Francie 120·44, Československo 80·94.

Hovězí maso: Polsko 386 Kč, Maďarsko 753 Kč, Německo 788, Holandsko 842, Francie 980, Amerika 1066, Rakousko 1187, Československo 749 Kč.

Vepř. maso: Holandsko 543 Kč, Amerika 641 Kč, Maďarsko 647, Anglie 791, Německo 1036, Rakousko 1140, Francie 1456, Československo 1189 Kč.

Raf. cukr: Francie 289·48 Kč, Amerika 313·13 Kč, Německo 350·07 Kč, Holandsko 469·56 Kč, Polsko 553·43 Kč, Rakousko 565·25 Kč, Maďarsko 712·08 Kč, Československo 550 Kč.

Přehled cen na Plodinové burse v Praze.

	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
Pšenice	130/160	150/158	158/165	160/165	162/167	168/173	168/175	148/150	134/140	130/140	132/142	128/140
Žito	70/80	70/82	72/80	70/80	70/80	76/84	72/78	70/80	70/73	73/83	84/93	82/95
Ječmen	75/82	73/80	72/78	73/80	76/83	95/105	—	90/95	88/93	88/98	78/90	75/87
Oves	62/64	62/65	61/65	59/63	—	65/70	70/78	65/70	61/62	56/58	55/59	54/57
Červený jetel	600/650	550/625	525/600	525/600	525/600	525/600	—	—	—	800/850	850/1100	850/1050
Hrách Viktoria	160/185	160/185	160/185	160/185	160/185	160/185	160/185	160/185	160/185	180/220	190/220	190/220
Mák	520/540	540/560	580/620	—	675/700	800/850	—	425/450	420/445	500/540	500/540	480/500
Kukuřice	71	79·5	80/81	80	84	81	85/86	85	82/88	—	87	91
Otruby pšen.	54/57	55/57	55/57	57/58	57/58	61/64	65	62	60	63	65	70
Seno	43/45	43/45	43/45	40/45	40/45	40/45	40/45	40/45	40/45	45/51	45/52	46
Sláma	22/25	22/25	22/25	22/25	22/25	22/25	22/25	22/25	20/25	22/24	22/24	22/24
Brambory				18/20	17/18		33/37	35/40	35/40	20/23	29/30	—

Přehled ranních teplot měřených o 7 hod. ráno.

Leden −5·6°C, únor −1·6°C, březen +0·3°C, duben +1·4°C, květen +9·1°C, červen +10°C, červenec +16·6°C, srpen +15·6°C, září +8·9°C, říjen +5·1°C, listopad +1·9°C, prosinec −6·1°C. Průměrná ranní teplota roční +4·9°C.

1934.

Rok 1934 byl od svého počátku abnormální, tak teplý, jak není pamětníka, rok ve kterém trvající krise dosud nepovolila, kdy mezinárodní vztahy ještě více se přiostřily než kdy jindy. V Německu vítězí silně nacionální národně socialismus, v Maďarsku myšlenka revise neleká se ani vraždy (Vraždou jugoslávského krále Alexandra a francouzského ministra Barthou bylo dokázáno že byli podporováni z Maďarska) Náš slovanský soused Polsko přidává se na stranu států protidemokratických a protislovanských. U nás, ač krise dosud trvá, přece zdá se, že těch biblických sedm hubených let blíží se ke konci a když také nenastane po nich ihned sedm tučných let, přece snad bude ten život snesitelnější. Rok roku

Dvě důležité události třeba zaznamenat, byl zaveden státní monopol a služba vojenská byla prodloužena na 2 roky.

Počasí

Začátek ledna byl ve znamení oblevy 13./I. srdečně sněžilo, sníh však hned roztál. Teplota za celý leden neklesla pod −7°C. Dne 30./I. napadlo 5 cm měkkého sníh se však opět nerozšířil, byl to poslední sníh který r. 1934 napadl. Počátkem února přitahlo 2./II. −12°C 3./II. −16°C 7./II. se opět oteplilo a 10./II. bylo v poledne tak teplo, že včely vyletěly z úlů. Celou druhou polovici února kolísala teplota kolem 0° a 17./II. bylo už u Štěpánova slyšet skřivánka. Koncem února stoupla ranní teplota na +6°C a skřivánci zahájili svůj jarní ples. Nikdo tak časnému jaru nevěřil, čekali jsme jak obyčejně v březnu obrat. Ale březen přinesl sice déšť, zimu však už ne. 15./III. přiletěli racci a lidé chystají se na jarní práce. Bude práce hojně. Ozimy byly vloni setý pozdě na podzim (čekalo se na déšť) v prosinci pak udeřily holomrazy, co nezničily holomrazy to dokonala mírná zima. Celý únor téměř nemrzlo, půda nočními mrazíky ztrnutá přes den roztála

a tak na jaře místo zeleného osení, bylo vše hnědé, spálené. Nejen ozimy, také jetelniny (už po třetí) silně vymrzly. 20./III. vlází, zaorávají pšenici a sejí jarku. Země je suchá jako v létě, za branami se práší, nenaprší-li, budou to špatné žně. 22./III. a 24./III. přišel slabý noční dešťík, který sotva povrch navlhčil. 28./III. kvete jíva a raší angrešt. Od 27./II. vanul studený vých. vítr, který srazil teplotu až na -3°C dne 3./IV. 5./IV. vzchází ječmen, 9./IV. sejí cukrovku, 11./IV. sázejí zemáky, 13./IV. začíná kvést angrešt a dne 15./IV. začínají kvést třešně. 18./IV. přihnala se první noční bouřka. Ranní teploty bývají kolem +10°C, ale žádný déšť. Všechny druhy ovocného stromoví najednou rozkvetly a do konce dubna nebylo už po květu ani památky. Květen byl už bez květů, všechno zaprášena jako o žních. 22./IV. vchází cukrovka, 23./IV. a 24./IV. opět noční bouřky, ale bez vydatnějšího deště. Ranní teploty v dubnu kolísaly kolem +10°C Byl to nejteplejší duben od r. 1880.

Začátek května, 2./V. metá žito, 10./V. ráno o 7 hod bylo 18°C 14./V. přihnala se bouřka provázená krupobitím, krupy padaly s deštěm, nezpůsobily tedy značné škody. Ledoví muži šťastně minuli bez mrazů (ranní teploty +9°, +13°, +10° ale 16./V. udeřil noční mráz -1°C ráno, brambory zvláště u luk a potoka úplně omrzly. Sotva rostlinstvo mrazem zničené opět se zotavilo, udeřil dne 30./V. opět noční mráz (-1°C) a brambory omrzly podruhé. Také žito právě kvetoucí bylo mrazem poškozeno. Za celý květen pouze dvakrát sprchlo. Následkem tvrdého sucha schne tráva na lukách a tak 1./VI. počínají lidé kositi seno. Senosečí bude ovšem slabá, trávy na lukách je málo. První dny června se ochladilo, dalo se do dešťů a ti, kteří se senosečí si nepospíšili, nemohou seno dosušiti. Nejenom, že bude sena málo, bude i špatné. Červen celkem byl (špatnější) chladnější než květen. Koncem června několikrát sprchlo, ale déšť vyprahlé zemi málo prospěl, obilí sotva vymetalo, začíná zasýchati, některé ječmeny ani nevymetaly. Počátkem červen-

ce obilí parnem rychle dosýchá a tak 7./VII. začínají kosit žito, 11./VII. kosí ječmeny, 12./VII. kosí ozimou pšenici. Sláma je krátká, u pšenice zničená rzí a rmo jako tenin. Nať cukrovky už teď mohem žlautne. Přijde-li déšťík, vsákne se voda do vyprahlé země a za hodinu není po vláze ani stopy. Následky trvalého sucha počínají se jeviti nedostatkem vody ve studních. V posledním pětiletí téměř všechny studny v obci byly dvakrát prohloubeny. Byla-li dříve u nás hloubina spodní vody v 8 – 10 metrech, klesla nyní většinou hlouběji než 10 m. Potok jest od podzimu vyschlý a neteče jím ani kapka vody. Počátkem srpna několik dní pršelo, takže mohly být zasety aspoň ozimé směsky. Celý průběh roku 1933 a 1934 dával oprávnění domněnkám, že naše kraje dostaly se do období trvalých such (vnitrozemského, stepního období), bude prý třeba celé hospodářství této změně přizpůsobit. Zatím počátkem září dalo se do deště a pršelo, ač ne výdatně celých 14 dní. Příroda se osvěžila a brambory a cukrovka byly zachráněny. Směsky které již usýchaly, znovu se zazelenaly. 16./IX. dobývají brambory, 17./IX. sejí žito. Koncem září obletají vlaštovky. Počasí v září bylo velmi příjemné, ranní teploty kol 10° C. Prvního října přihnala se večer bouře spojená s lijákem, jakého letos ještě nebylo. 7./X. začali dobývat cukrovku. Také letos obě místní váhy byly zavřeny a řepa byla vožena buď na nádraží do Štěpánova nebo přímo do cukrovaru. Tak nehezkého počasí v řepném kampaň už dlouho nebylo, popršívalo den co den. Ještě dobře že té řepy mnoho nebylo, ani pokud se týče výměry, ani pokud se týče váhy. Váha chrástu 289 q (loni 292 q), kořene 512 q (loni 400 q), cukernatost 16·9% (loni 19·55%)

Výmlaty: žito 2 – 3 q po mži
pšenice 2 q "
ječmen 4 – 6 q "
oves

až do 18./X. téměř denně pršelo. Dne 19./X. udeřil první mráz (−2°C) Konec října byl mlhavý. 3. a 4. listopadu byl opět noční mráz a všichni předpovídali brzkou a krutou zimu. Zatím po Všech svatých se otepilo a poněvadž rostlinstvo mělo dostatek vláhy, začalo se opět všechno zelenati, jako by nastávalo druhé jaro. V zahradách kvetou podruhé květiny, třešně a jablonĕ podruhé rozkvétají, na luksích kvetou petrklíče a pampelišky. Ani prosinec počasí nezměnil, snad ještě více se otepilo. Ozimé žito začíná již růsti do slunpěků, pole se zelenají jako na jaře. 16./XII. létaly včely jako na jaře. Před vánocemi prodávali v Olomouci na trhu sněženky. Vánoce byly opravdu zelené. Jaké budou velikonoce?? Státní ústav meteorologický píše, že rok 1934 jeví tu zvláštnost, že všechny měsíce bez výjimky měly teplotu nadnormální. Zvláštěna byly teplé: prosinec, duben a březen. Tento nadbytek tepla vychází i pro celoroční průměr. Podobně teplý rok s odchylkou +2·1° se vyskytuje právě před 100 lety r. 1834. O něco teplejší (+2·4°C) byl rok 1811. Kdybychom šli ještě zpět do minulosti, nacházíme velmi teplý rok 1806 s odchylkou +2·2°. Podobně výjimečně teplý prosinec byl r. 1824 s průměrnou teplotou +5·8° (průměrná letošní teplota prosince byla +6·8°C.

Obilní monopol

Otázka zajištění cen zemědělských výrobků v evropském zemědělství vynořila se současně se vznikem zemědělské krise koncem 19. století. Tehdejší krise byla překonána a zemědělství byl učiněn ústupek r. 1906 zavedením ochranných zemědělských cel.

V nynější hospodářské krisi bylo brzy jasno, že naše hospodářství, odkázané stále více a více na vnitřní trh nemůže zanedbávati kupní sílu zemědělství. Když ani mezinárodní konference zemědělské a hospodářské nevedly k řešení krise bylo třeba starati se o zlepšení hospodářských poměrů uvnitř státu plánovitým řízením a organisací. Tak